

Gespreksverslagen

Inhoudsopgave

Forum voor Democratie.....	2
VVD.....	3
PVV.....	4
GroenLinks.....	5
CDA.....	6
PvdA.....	7
ChristenUnie.....	9
SP.....	10
50PLUS.....	11
D66.....	13
Partij voor de Dieren.....	14
SGP.....	16
DENK.....	17
Eerste informateur.....	18
Tweede gespreksronde.....	19
Verslag bijeenkomst FvD, VVD, CDA, ChristenUnie 18 mei 2019.....	20
Verslag gesprek PvdA 21 mei 2019.....	24
Verslag gesprek GroenLinks 21 mei 2019.....	26
Verslag bijeenkomst VVD, CDA, ChristenUnie 23 mei 2019.....	28
Verslag bijeenkomst VVD, CDA, ChristenUnie 25 mei 2019.....	30
Verslag gesprek Forum voor Democratie 27 mei 2019.....	32
Verslag bijeenkomst VVD, CDA, ChristenUnie, PvdA, D66, GroenLinks 27 mei 2019.....	35

Forum voor Democratie (FvD)

Gert-Jan Ransijn

Datum: 13-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

FvD vindt dat er in de eerste informatieronde vrij snel tot de voorgestelde coalitie van vijf partijen is gekomen. Aangezien een partij zich al snel terugtrok, zijn volgens FvD blijkbaar niet alle gevoelens vooraf helder op tafel gekomen. Weliswaar hebben de vier overgebleven partijen nog steeds de intentie om verder te gaan, maar FvD vraagt zich af of alle eventuele voorbehouden en gevoelens wel voldoende boven water zijn. Dat is een leerpunt van de eerste informatieronde.

2. Gewenst scenario

FvD geeft aan dat VVD, PVV, 50+ en CDA in beginsel dichterbij FvD liggen dan andere partijen. Tegelijkertijd hoeft wat FvD betreft de meerderheid niet per definitie hierin gevonden te worden. FvD kijkt in principe naar alle grotere partijen (drie of meer zetels) voor samenwerking. FvD haalt in dit kader een eerder gedaan voorstel aan: Een open coalitie met alle partijen met drie of meer zetels waarbij wel een beperkt aantal gedeputeerden wordt benoemd. GroenLinks heeft bijvoorbeeld veel stemmen gekregen; de kiezer heeft gesproken. FvD stelt het belang van Flevoland voorop, vandaar de open coalitie. Inhoudelijke discussies over wat goed is voor Flevoland moeten niet op basis van meerderheid alleen gevoerd worden. Het is belangrijk dat een standpunt zorgvuldig tot stand komt waarbij alle partijen gehoord worden. In dat scenario moet de rol van gedeputeerde ingevuld worden door mensen die daar goed in zijn. Het aantal hoeft niet gelijk te zijn aan de partijen in de open coalitie. Concreet: er zijn 7 partijen met 3 of meer zetels, 3 gedeputeerden zou wat FvD betreft voldoende zijn. Het steunen van zo'n college staat wat FvD betreft niet ter discussie. Er zou een programma op hoofdlijnen moeten komen met ruimte voor vrije kwesties. Dat niet alle partijen steeds alles kunnen steunen hoeft geen probleem te zijn. Daar moet open over gepraat kunnen worden.

3. Alternatief scenario

Zie onder 2.

4. Scenario minderheidsbasis

Niet aan de orde geweest.

5. Blokkades

FvD sluit geen partijen uit. De partij hecht wel aan het gezamenlijk maken van (interne) gedrags/procesregels om tot besluitvorming te komen. Hoe gaan we met elkaar om? Dit hoeft volgens FvD niet allemaal in een RvO gevat worden. Probeer je dat wel dan spreekt daar volgens FvD wantrouwen naar elkaar uit terwijl vertrouwen belangrijk is.

6. Inhoudelijke kernpunten

De informateurs vragen FvD nog deze week een lijstje aan te leveren met hun kernpunten. FvD brengt al wel ter sprake dat de partij in haar verkiezingsprogramma zich heeft uitgesproken over de rolomvatting van de provincie. FvD kiest voor een provincie die zich richt op de kerntaken.

NB

FvD vraagt in het gesprek de informateurs naar de inrichting van het informatieproces. Worden er mijlpalen ingebouwd? Komen de partijen nog bij elkaar? Hoe transparant is het proces? FvD hecht aan een open en transparant proces met alle partijen. De informateurs geven aan dat zij eerst met alle partijen willen spreken. Op basis van het beeld dat dan ontstaat, worden de volgende stappen bepaald.

Een lijst met inhoudelijke punten waarover in elk geval moet worden gesproken, wordt nog aangeleverd.

Datum: 16-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

De VVD was liever een maand geleden goed gestart. De PvdA heeft met het trekken van de morele kaart de situatie op scherp gezet. VVD en FvD hebben geprobeerd PvdA binnen boord te houden maar dat is niet gelukt. De VVD zou wel willen dat PvdA weer aan tafel komt.

2. Gewenst scenario

Een coalitie van de twee winnaars FvD en GroenLinks met VVD, CDA en ChristenUnie. De samenwerking met FvD is in zekere zin wel spannend omdat ze nieuw zijn maar ook gezien de actuele ontwikkelingen in andere provincies rondom FvD. Hoe stabiel is de fractie? Maar FvD is de grote winnaar en die wil VVD niet uitsluiten. VVD pleit voor een meerderheid die uit meer dan 21 zetels bestaat.

3. Alternatief scenario

Wat de VVD betreft zouden ook andere partijen kunnen aansluiten bij het blok FvD, VVD, CDA en ChristenUnie. De VVD heeft bij PVV en PvdD wel bedenkingen (zie onder blokkades).

Er gaan geruchten over een coalitie met veel partijen en dito gedeputeerden, dat is niet bespreekbaar voor de VVD.

De VVD acht een scenario zonder FvD niet waarschijnlijk. De VVD heeft tot nu op inhoudelijke punten goed met FvD kunnen schakelen.

Bij een coalitie door het midden (VVD, CDA, ChristenUnie +) zijn veel partijen nodig, zeker als er gestreefd wordt naar een ruimere meerderheid dan 21. In dat geval streeft de VVD naar maximaal 4 gedeputeerden. Dan zouden daarin combinaties van partijen nodig zijn.

4. Scenario minderheidsbasis

Hier kan de VVD zich in vinden. Als de formatie voorspoedig verloopt, heeft dat de voorkeur. Maar anders is het scenario van starten met het schrijven van een programma, waarbij gaandeweg andere partijen op inhoud aansluiten, zeker mogelijk. Het Zuid-Hollandse model noemt de VVD het.

5. Blokkades

Hoewel geen blokkade, is de VVD wel terughoudend ten aanzien van PVV en PvdD. De normen en waarden van PVV liggen ver af van die van de VVD. Er is verschil met FvD op dit vlak omdat de VVD vooral vanuit de Flevolandse context redeneert: de partij had graag met FvD op het niveau van Flevoland gesprekken willen voeren na de eerste ronde. Als een partijleider in Flevoland zegt dat hij/zij wel of niet iets steunt, is dat een ander gesprek. Het filmpje dat de fractievoorzitter van FvD recent heeft verspreid waarin hij samen met de landelijke leider Baudet optreedt, is volgens de VVD weliswaar politiek niet handig maar roept inhoudelijk gezien geen blokkades op.

De VVD ziet de PvdD niet in een coalitie belanden.

50+ is niet onbespreekbaar. Er is nu wel een nieuwe fractie waarvan de VVD de stabiliteit niet kent, ook de politieke verhoudingen zijn nog niet echt zichtbaar. Op basis van het verkiezingsprogramma van 50+ zou het moeten kunnen. Op persoonlijk vlak liggen er voor de VVD geen blokkades. Mocht het komen tot een 50+-gedeputeerde, dan zou de VVD wel een gesprek willen over de bestuurlijke kwaliteiten van de partij.

6. Inhoudelijke kernpunten

VVD is voorstander van een coalitieakkoord waar fracties aan gebonden zijn. Gedeputeerden moeten bij voorkeur uit de fracties zelf komen en niet van buiten.

Een lijst met inhoudelijke punten waarover in elk geval moet worden gesproken, wordt nog aangeleverd.

Datum: 16-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

PVV had bij de eerste ronde (verantwoordingsdebat) al snel bedenkingen bij de PvdA, toen zij hun verklaring gaven. Hieruit kon je concluderen dat er meer aan de hand was. Er is nu een blok van 4 partijen over dat aangevuld met 1 of meerdere partijen een meerderheid kan vormen. De PVV kan zich wel vinden in die basis van 4.

De PVV heeft een goed gesprek gehad met de informateur in de eerste ronde maar is wat minder te spreken over de communicatie daarna.

2. Gewenst scenario

De PVV zou de gewenste meerderheid tot stand kunnen en willen brengen. De samenwerking de afgelopen jaren met de vier partijen is volgens de PVV prima verlopen. De omgangsvormen/persoonlijke contacten zijn goed. De partij geeft wel aan dat zij als grootste oppositiepartij wel hun rol hebben gepakt in de statenzaal. Ze waren echter geen partij die standaard nee zei tegen voorstellen. Ze hebben zelf ook voorstellen ingediend, die zijn aangenomen.

Het programma van de PVV kan zo naast dat van CDA en VVD gelegd worden. De PVV Flevoland realiseert zich dat de landelijke lijn hen parten speelt. Maar vindt dat dit op provinciaal niveau niet of nauwelijks speelt.

3. Alternatief scenario

De optie dat de 4 partijen alvast gaan schrijven aan een programma en dat gaandeweg andere partijen aanhaken, heeft niet de voorkeur van de PVV. De PVV volgt in dat opzicht qua voorkeuren de volgorde in de motie van 8 mei. De partij vindt het verstandiger om in eerste instantie te kijken naar een werkbare meerderheid met een programma. Gedeputeerden uit de fracties hebben de voorkeur. Desgevraagd geeft de PVV aan dat het idee van FvD voor een open coalitie met gedeputeerden die niet persé uit de fracties hoeven te komen, niet slecht is maar voor nu nog te vroeg komt. Mogelijk dat dit over een aantal jaren een optie is. Natuurlijk staat het partijen vrij om zelf iemand van 'buiten de partij' te halen.

4. Scenario minderheidsbasis

Zie hierboven.

5. Blokkades

De PVV sluit niemand uit en is voor een open gesprek. De partij geeft hierbij wel aan dat ze veel geruchten horen over partijen die bedenkingen hebben richting PVV. Ze roept op hierover transparant te zijn en niet achter de rug van de PVV om dergelijke geluiden te uiten. Het is belangrijk en het zou goed zijn als we in gesprek gaan om dit te verhelderen en op te lossen. De PVV is al 8 jaar een stabiele fractie.

6. Inhoudelijke kernpunten

De PVV geeft ten aanzien van aantal gedeputeerden aan dat zij 4 haalbaar acht. 5 zou ook kunnen, als de 5e gedeputeerde zich volledig richt op het Rijk en Europa voor met name het binnenhalen van subsidies.'

Een lijst met inhoudelijke punten waarover in elk geval moet worden gesproken, wordt nog aangeleverd.

GroenLinks (GL)

Bas de Reus
Corina Straatsma

Datum: 16-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

GL heeft met een dubbel gevoel de eerste informatieronde beleefd. De partij heeft gewonnen, maar er zijn ook andere winnaars. GL vindt het begrijpelijk dat ze niet in het uiteindelijke voorstel van Annemarie van Gaal zijn opgenomen. De partij kan op inhoudelijke gronden niet zomaar aansluiten bij het blok van 4. Bovendien zijn in andere provincies gesprekken tussen FvD en GL mislukt, dat heeft wellicht voor Van Gaal ook meegespeeld.

Als GL wel was uitgenodigd voor de beoogde coalitie dan had ze FvD gevraagd afstand te nemen van de 6 landelijke standpunten. Hierin zit GL op dezelfde lijn als de PvdA. Naast de inhoudelijke verschillen heeft GL ook moeite met het gerommel in de partij FvD. GL geeft wel aan dat ze het met de fractie in Flevoland goed kunnen vinden, aardige mensen, goede inbreng.

GL heeft een goed gesprek gehad met Van Gaal maar zet wel vraagtekens bij het totale (communicatie) proces.

2. Gewenst scenario

De vorige coalitie aangevuld met GL.

3. Alternatief scenario

Als GL gevraagd zou worden mee te doen met het blok van 4 dan moet FvD zoals gezegd afstand nemen van de landelijke standpunten. Daarnaast wil GL nog een partij aan de linkerkant erbij hebben. De ChristenUnie is niet direct een bondgenoot voor GL.

FvD stapt volgens GL te makkelijk over het feit heen dat ze lid zijn van de landelijke beweging. De aansturing vanuit het centrale punt is sterk bij FvD.

4. Scenario minderheidsbasis

De optie dat de 4 partijen alvast gaan schrijven aan een programma en dat gaandeweg andere partijen aanhaken, is geen optie voor GL. Daar zou ze niet aan meedoen.

5. Blokkades

Zie hierboven ten aanzien van FvD. Ten aanzien van de PVV geeft GL aan dat op basis van de afgelopen jaren duidelijk is dat er dusdanig veel verschil zit in veel standpunten dat het niet zoveel zin heeft naar overeenkomsten te zoeken.

6. Inhoudelijke kernpunten

GL wil stevig inzetten op klimaat en klimaatgerelateerde onderwerpen.

Wat het aantal gedeputeerden betreft is 5 het maximum voor GL of 5fte. Een gedeelde gedeputeerde is volgens de partij een optie maar geeft daarbij wel aan dat dat waarschijnlijk niet voor GL zou gelden.

Een lijst met inhoudelijke punten waarover in elk geval moet worden gesproken, wordt nog aangeleverd.

Datum: 13-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

De door de eerste informateur voorgestelde coalitie was veruit de voorkeursvariant van het CDA en is dat nog steeds. Het besluit van de PvdA om eruit te stappen was gebaseerd op politieke gronden, niet op inhoudelijke overwegingen. Het CDA betreurt de ontstane politieke situatie.

Betreurd wordt ook dat de betrokken partijen nooit samen aan tafel hebben gezeten tijdens de vorige informatieronde om onderling het gesprek aan te gaan, ambitie en visie uit te wisselen en afspraken te maken. Wel zijn in de gesprekken inhoudelijke bouwstenen benoemd. De door CDA ingebrachte punten waren echter niet allemaal in de verslagen opgenomen. Met name wordt benoemd het belang van de open huishouding en de ruimte die dat biedt om ook buiten de kerntaken activiteiten op te pakken, zoals Krachtige samenleving.

Het CDA bepleit in deze tweede ronde ook op de inhoud een spade dieper te steken, elkaar in de ogen te kijken en concreter te worden over waar je met elkaar voor wil staan. Ook moeten er duidelijke afspraken worden gemaakt, waaraan alle deelnemende partijen zich committeren.

Voor CDA zal de coalitie in elk geval goede concrete afspraken moeten vastleggen over samenwerking, houding, gedrag. Dat is de graadmeter voor een werkbare coalitie. Ieder lid van de coalitie moet zich ervan bewust zijn wat het betekent om bestuurlijke verantwoordelijkheid te dragen, zowel voor de fractie als voor de beoogde gedeputeerde.

2. Gewenst scenario

Het CDA wil een brede coalitie door het midden, met een gedeelde visie én ambitie t.a.v. de rol van de provincie als fundament van deze coalitie. De voorkeur gaat uit naar een combinatie van FvD, VVD, CDA, CU en PvdA of GroenLinks. De standpunten op een aantal thema's (Luchthaven, Oostvaardersplassen, Natuur en landschap) maken een overeenstemming met PvdA waarschijnlijk. We zouden graag het gesprek met de PvdA opnieuw aangaan, omdat we verwachten dat we op basis van goede inhoudelijke afspraken alsnog een akkoord mogelijk kan blijken te zijn.

3. Alternatief scenario

Andere scenario's dan het voorkeursscenario zijn bespreekbaar, zolang ze op een werkbare meerderheid kunnen rekenen. Voor een solide basis zou dat bij voorkeur een ruime meerderheid moeten zijn. Desgevraagd wordt een coalitie PVV, VVD, FvD, 50+ en CDA minder waarschijnlijk geacht als werkbare alternatief. Er zijn voor het CDA geen blokkades t.o.v. deze partijen, maar de verschillen in mens- en wereldbeeld met de PVV maken samenwerking met die partij erg onwaarschijnlijk.

4. Scenario minderheidsbasis

Bespreekbaar voor CDA is de optie om samen met FvD, VVD en CU alvast op inhoud een aantal afspraken te maken in een Raamakkoord, waarbij later andere partijen zich kunnen aansluiten. Maar dit scenario wordt niet erg kansrijk geacht en geniet zeker niet de voorkeur. Het CDA geeft de voorkeur aan een stabiel meerderheidsscenario (met FvD, VVD, CU en PvdA/GroenLinks of een andere combinatie).

5. Blokkades

Het CDA sluit niemand uit, omdat alle partijen een mandaat van de kiezers hebben gekregen. CDA wil met alle partijen het gesprek aangaan, maar er zijn wel verschillen in mens- en wereldbeeld/moreel kompas die samenwerking met PVV en PvdD minder waarschijnlijk maken. Belangrijk is uit te gaan van de inhoudelijke Flevolandse context.

6. Inhoudelijke kernpunten

Een lijst met inhoudelijke punten waarover in elk geval moet worden gesproken, wordt nog aangeleverd.

Datum: 14-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

Het was een prima samenwerking in het nieuwe college, waarin PvdA en CU tussentijds zijn toegetreden een jaar voor de verkiezingen. De PvdA heeft dan ook aan informateur Annemarie van Gaal aangegeven dat zij idealiter samen door zou willen gaan: vanuit de gedachte dat een mooie basis is gelegd voor de komende periode. De verkiezingsuitslag maakt dat niet reëel. Er dient rekening te worden gehouden met de twee winnaars: Forum en GroenLinks.

Het is voor PvdA logisch om vanuit de huidige coalitie naar een meerderheid te komen. De PvdA heeft natuurlijk een voorkeur: links ligt dichterbij, maar staat open voor andere mogelijkheden.

Terugblik

In het informatiegesprek werd gevraagd ons over 10 onderwerpen uit te spreken. De PvdA heeft een 11^e onderwerp toegevoegd. De PvdA heeft aangegeven dat naast programmatische overeenstemming over begrippen als samenwerking en solidariteit nodig is. Later is telefonisch gevraagd te reageren op 5 onderwerpen. De PvdA heeft hierbij de noodzaak aangegeven om verder door te praten over een aantal onderwerpen, vooral 'krachtige samenleving'. Dit is niet gebeurd. In het eindrapport zijn uiteindelijk 4 onderwerpen opgenomen, de voor de PvdA zo belangrijke 'krachtige samenleving' niet. Ook kwamen de opmerkingen zoals gemaakt over de randvoorwaarden voor een eventuele samenwerking niet terug.

Het rapport en de toelichting in Provinciale Staten maakten niet duidelijk waarom en hoe tot deze keuzes was gekomen. De PvdA heeft steeds aangegeven dat voor haar een samenwerking met Forum veel praten en onderzoeken zal vergen en dat eerst een gesprek met Forum nodig was om te kijken in hoeverre men bereid was om uit de landelijke schaduw te stappen. Pas als dat het geval was kon overgegaan worden tot het inhoudelijk-programmatische gesprek. Dit proces ging te snel.

Als reactie op deze gang van zaken heeft PvdA een statement afgegeven om aan te geven op welke fundamentele punten voor de PvdA het verschil met Forum bestaat.

Daarover is met de door Annemarie van Gaal geadviseerde coalitie langdurig het gesprek gevoerd. De door de PvdA genoemde 'landelijke schaduw' van Forum is daarbij uitvoerig besproken.

Door de onbekendheid met Forum, kon de PvdA alleen afgaan op de uitspraken van de partijleider. En Forum Flevoland bleek niet bereid hiervan afstand te doen.

Deze uitspraken zijn in strijd met de ideeën van de PvdA over solidariteit. We zijn er niet uitgekomen en de PvdA concludeerde dat als je dit in deze fase niet weet te tackelen, een verder gesprek geen zin heeft. Hierop heeft de PvdA zich teruggetrokken.

2. Gewenst scenario

De huidige coalitie heeft goed gewerkt, in die as zitten nog voldoende serieuze opties. Wat de PvdA betreft is de as Forum/VVD in de eerste informatieronde gesneuveld, indien er een andere as gezocht wordt, is de PvdA beschikbaar.

3. Alternatief scenario

PvdA ziet allerlei varianten die het onderzoeken waard zijn, waaronder de in ons oorspronkelijke advies genoemde huidige coalitie aangevuld met GroenLinks. Maar hierop zijn varianten mogelijk, bijvoorbeeld met 50PLUS, SP en SGP.

Hierbij lijkt 5 gedeputeerden d.w.z. 5 fte realistisch. Er zijn mogelijk ook partijen die bereid zijn een coalitie te steunen zonder een gedeputeerde te leveren. Enige vorm van evenwicht tussen links en rechts is daarbij wat de PvdA betreft aan te bevelen.

4. Scenario minderheidsbasis

Niet letterlijk zo besproken.

Wel besproken:

Bij het begrip stabiele coalitie hoort niet steeds hetzelfde getal: de stabiliteit van de onderliggende partijen en hun bestuurskracht zijn daarin ook factoren. Met stabiele partijen kun je met een kleinere meerderheid toe.

5. Blokkades

In het gesprek met de voorgestelde coalitie naar aanleiding van het advies van Annemarie van Gaal heeft de PvdA steeds een onderscheid gemaakt tussen inhoudelijke onderwerpen en principiële onderwerpen. Bij de inhoudelijke onderwerpen kun je afstand nemen van landelijke standpunten.

De punten uit de verklaring die de PvdA heeft uitgegeven, zijn principieel van aard.

Daarnaast hebben de principiële punten van Forum volgens de PvdA een Flevolandse uitwerking.

Daarom zal het ook niet meer lukken er alleen via de inhoud uit te komen. Voor de PvdA is een programmatisch akkoord met Forum dan ook niet haalbaar.

Een theoretische programmatische verkenning, zou wat de PvdA betreft het probleem simpelweg naar achteren verplaatsen. Als dit tot een herhaling van zetten leidt, dus tot een hernieuwde vraag om samen met Forum aan een College deel te nemen, kan de PvdA nu al aangeven dat zij niet meedoet.

Hoe graag de PvdA ook bestuursverantwoordelijkheid wil dragen om voor onze achterban resultaten te boeken, voor de PvdA is dit nu een gepasseerd station: deelname aan een college met Forum of PVV is een brug te ver.

6. Inhoudelijke kernpunten

Deze lijst wordt nog aangeleverd.

ChristenUnie

Harold Hofstra
Tamara Strating-Baas

Datum: 13-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

ChristenUnie had vertrouwen in de geadviseerde coalitie en vindt het erg spijtig dat deze niet door kon gaan. Zij wil bestuursverantwoordelijkheid nemen, maar niet tot elke prijs. Een voorwaarde is een meerderheid met een brede en stabiele basis, waarin zowel links als rechts zijn vertegenwoordigd. Geen open coalitie, maar een degelijk collegeprogramma, waaraan partijen zich committeren.

2. Gewenst scenario

ChristenUnie wil een brede coalitie die op een ruime meerderheid kan rekenen, waarin zowel partijen van de linkerzijde als van de rechterzijde zijn vertegenwoordigd. De samenwerking FVD, VVD, CDA en CU zou in elk geval moeten worden aangevuld met een linkse partij. De voorkeur kandidaat blijft de PvdA, maar een samenwerking met GroenLinks wordt ook heel goed mogelijk geacht. Voor een werkbare meerderheid zou de coalitie liefst over meer dan 21 zetels moeten beschikken. Het zou prettig zijn, als de PvdA alsnog kan aansluiten op basis van goede afspraken over inhoudelijke punten. Een mogelijkheid hiertoe biedt wellicht het thema Krachtige Samenleving.

3. Alternatief scenario

Mocht de voorkeursvariant niet lukken, dan zijn andere constructies bespreekbaar. De kern daarvan zou moeten bestaan uit VVD, CDA, CU. GroenLinks zou een goede aanvulling op de huidige collegepartijen kunnen zijn. Een samenwerking met de SGP is voor ChristenUnie ook zeker bespreekbaar.

4. Scenario minderheidsbasis

De ChristenUnie is niet bereid om in een minderheidssamenwerking deel te nemen aan het opstellen van een conceptakkoord.

5. Blokkades

ChristenUnie sluit op voorhand geen partij of persoon uit van samenwerking en staat open voor een gesprek met iedere partij in de Staten. Wel is samenwerking met de PVV niet waarschijnlijk wegens de minder constructieve opstelling en specifieke inhoudelijke standpunten van deze partij. Verder maken inhoudelijke verschillen een samenwerking met de PvdD erg lastig.

Overigens is het nadenken over de coalitie erbij gebaat als bekend is wie de beoogde gedeputeerden zijn.

6. Inhoudelijke kernpunten

De ChristenUnie hecht aan de open huishouding, omdat het mogelijk moet blijven om opgaven die op de provincie afkomen, op te pakken. Los van of het een kerntaak betreft of niet. Zo ziet de ChristenUnie voor de provincie een belangrijke rol weggelegd op het gebied van Krachtige samenleving.

Een lijst met inhoudelijke punten waarover in elk geval moet worden gesproken, wordt nog aangeleverd.

Datum: 14-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

Wat de SP betreft is het verslag van Annemarie van Gaal nog steeds actueel: aan de situatie is voor de SP niet veel veranderd. Als je de SP vraagt met wie ze wil samenwerken kom je bij een groot aantal uit, waarvan je er 7 nodig hebt voor een meerderheid. Alles op links aangevuld met het midden. Dat maakt het lastig, dat vraagt om deeltijd gedeputeerden en gedoogconstructies. Aan de andere kant zal het vanwege de kernwaarden van de SP (menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit) lastig samenwerken zijn met PVV, Forum en SGP. Als je de SP vraagt in te stappen met Forum, krijg je eenzelfde proces als met de PvdA (onze achterban zal dit niet accepteren). De SP zal daarom niet de 5^e partij zijn voor de gezochte meerderheid. Alleen over links is voor de SP bespreekbaar.

2. Gewenst scenario

Voor de SP van belang dat niet alleen naar de kerntaken wordt gekeken, anders ontbreekt bijvoorbeeld 'krachtige samenleving', wat de SP ook wel de 'software' noemt in plaats van alleen de 'hardware'. Een open huishouding, niet de smalheid van de kerntakendiscussie. In de omgevingsvisie met de zeven speerpunten zitten ook ideeën van onderaf en lokale initiatieven. Daar moet ruimte voor zijn, anders vervreemd je het bestuur nog verder van de samenleving. Voor de SP zijn 4 gedeputeerden voldoende, daar kun je het makkelijk mee doen. Als de SP een gedeputeerde zou leveren, zou het in deeltijd zijn.

3. Alternatief scenario

Een proces via de inhoud, zoals opgenomen in de motie, waarbij we het huidig blok aan een meerderheid helpen is voor de SP onbespreekbaar. De SP wil niet haar identiteit verliezen. Er is bijna geen combinatie te bedenken waarin de SP zinvol kan participeren, zonder dat de SP daar te veel concessies voor moet doen. De SP is op dit moment te klein. Partijen die gewonnen hebben moeten de kans krijgen zich te profileren.

4. Scenario minderheidsbasis

Niet aan de orde geweest.

5. Blokkades

Zie onder 1.

6. Inhoudelijke kernpunten

Deze lijst wordt later nog aangeleverd.

50PLUS

Paul van der Starre
Marc van Rooij

Datum: 14-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

50PLUS was verrast door de PvdA. Alle partijen konden in de eerste ronde aangeven of zij blokkades hadden. Jammer dat een dag na het advies van Annemarie van Gaal door de PvdA eisen werden gesteld aan Forum waardoor de informatie onnodig veel vertraging heeft opgelopen.

50PLUS vindt de doorlopen procedure een ongelukkige, in die zin dat 50PLUS tussen het eerste gesprek en het advies van de informateur niets meer heeft vernomen. Er lag geen duidelijke onderbouwing onder het advies, of de voorgestelde coalitie. Dat had 50PLUS wel verwacht. Daarnaast is in de tweede gespreksronde met de 5 partijen geen openbare verslaglegging geweest waarmee geen gehoor is gegeven aan de oproep tot transparantie in de informatieopdracht. Met uitzondering van de PvdA ligt 50PLUS dicht bij de partijen die in eerste instantie aan tafel zaten. Daarom was 50PLUS ook verbaasd niet te zijn uitgenodigd voor een tweede ronde. 50PLUS ligt programmatisch dicht bij de andere partijen dan de PvdA. 50PLUS past als 5^e partij het beste bij de huidige 4 partijen. Indien hier enige vorm van blokkade ligt, zou het goed zijn te kijken of dit op te lossen is.

2. Gewenst scenario

De vier resterende partijen uit de door de informateur voorgestelde coalitie, met 50 PLUS erbij creëert een werkbare coalitie met 22 zetels. Een nog ruimere meerderheid vinden is lastig.

Voor ons is het ook mogelijk de SGP toe te voegen, of de PVV.

Voor 50PLUS is een coalitie over links niet wenselijk, daarvoor liggen we met een aantal partijen te ver uit elkaar om een stabiele coalitie te vormen. Terwijl 50PLUS als aanvulling op de door Annemarie van Gaal voorgestelde coalitie enerzijds haar meer rechts van het midden liggende economische agenda kan realiseren en anderzijds haar meer links van het midden liggende sociale agenda kan inbrengen. Als aanvulling is 50 PLUS een goed argument: zowel Forum als 50plus vertegenwoordigt een kiezersgroep die zich in de verkiezingen teleurgesteld heeft gevoeld in de huidige coalitie. Zo komt er een stabiel midden-blok met twee nieuwelingen die recht doen aan de wens tot verandering, maar niet zo onbezonnen dat de stabiliteit eronder leidt. 50PLUS heeft veel geïnvesteerd en veranderd in de partijstructuur, en levert nu een zeer stabiel bestuur en fractie.

3. Alternatief scenario

Voor 50PLUS zijn de inhoud (het belang van Flevoland) en de politieke vraag (wie met wie) even belangrijk. 50PLUS is pragmatisch: Flevoland is te divers om dit proces alleen politiek aan te vliegen. Enerzijds zijn we heel stedelijk en anderzijds hebben we een grote polder.

Het voorstel om een collegeprogramma gedurende de rit op te stellen, zoals verwoord in de motie, is voor 50PLUS onvoldoende als we alleen mogen meeschrijven maar geen gedeputeerde leveren.

50PLUS wil meeschrijven en meedoen. Als 50 PLUS meedoet, leveren we ook een gedeputeerde. Wat 50PLUS betreft zijn er maximaal 5 gedeputeerden.

Een coalitie over links is voor 50PLUS lastig: Met D66 en GL is sprake van een zeer verschillende kijk op de wereld.

4. Scenario minderheidsbasis

Niet aan de orde geweest.

5. Blokkades

Geen

6. Inhoudelijke kernpunten

Deze lijst wordt later nog aangeleverd.

NB

50PLUS vraagt hoe de verslaglegging plaatsvindt.

Aangegeven wordt dat alle partijen het verslag ontvangen voor commentaar. Het is een verslag op hoofdlijnen. Daarna worden de verslagen opgenomen in de openbare rapportage aan Provinciale Staten.

D66

Tiko Smetsers
Michiel Rijsberman

Datum: 16-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

Er is sprake van een versplinterd landschap waarin het een uitdaging is een college tot stand te brengen. D66 is gehalveerd qua zetels en stelt zich terughoudend op. Maar de partij is wel van mening dat vooral in een coalitie het verschil gemaakt kan worden. Ze staat dan ook open voor deelname. In de eerste informatieronde viel D66 al snel af omdat samenwerking met FvD zeer onwaarschijnlijk wordt geacht. De principiële onderleggers van beide partijen zijn dusdanig verschillend dat D66 samenwerking niet snel ziet gebeuren. In die zin kan men zich wel min of meer in de verklaring van de PvdA vinden.

2. Gewenst scenario

D66 ziet een brede middencoalitie bestaande uit de huidige coalitie + GroenLinks als goede mogelijkheid.

3. Alternatief scenario

Niet als zodanig aan bod geweest, zie opmerkingen onder andere kopjes. Opgemerkt wordt wel dat de 'huidige' verhouding van 21 zetels coalitie tegenover 20 oppositie geen probleem hoeft te zijn als er goed wordt samengewerkt. Het speelveld is anders geworden, onder andere door onbekendheid met/onzekerheid over de fractie van FvD.

4. Scenario minderheidsbasis

Hiervan is D66 geen voorstander omdat FvD daar deel van uitmaakt. Ook als men elkaar op inhoud kan vinden, spelen de landelijke punten van FvD een rol. Daarnaast zijn de fractieleden van FvD onbekenden en stelt D66 vraagtekens bij de stabiliteit van deze fractie. Het zal lastig worden in Flevoland een modus te vinden waarbij dit soort zaken geen rol spelen.

5. Blokkades

Zoals al aangegeven is de kans op samenwerking met FvD nihil. Bij de PVV heeft D66 hetzelfde bezwaar, principes liggen erg ver uit elkaar. Samenwerking is lastig. Er is geen directe blokkade ten aanzien van de PvdD. D66 geeft wel aan dat, indien van toepassing, er nadere gesprekken met deze partij nodig zijn.

6. Inhoudelijke kernpunten

D66 vindt het belangrijk dat de provincie zich niet alleen op de 'harde' kant richt maar ook op de 'softe' zoals cultuur en recreatie&toerisme. Deze behoren ook tot de kerntaken van de provincie, die moeten versterkt worden.

D66 is geen voorstander van gedeputeerden van buiten. Verder moet er een basis-collegeprogramma worden opgesteld dat in samenspraak met PS verder ingekleurd kan worden.

D66 vindt dat er aandacht moet zijn voor de manier van samenwerken:

- in de coalitie
- in de verhouding tussen coalitie en oppositie
- in de verhouding tussen college en Staten

GS moet PS sterker maken. Als er een motie wordt aangenomen wordt dat nu door GS als verlies gezien. Er wordt naar de mening van D66 nu teveel vanuit de loopgraven geopereerd. Er moet meer samenwerking en vertrouwen zijn tussen PS en GS. Goede informatievoorziening is daarbij belangrijk.

Een lijst met inhoudelijke punten waarover in elk geval moet worden gesproken, wordt nog aangeleverd.

Partij voor de Dieren

Leonie Vestering
Jesse Luijendijk

Datum: 21-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

De Partij voor de Dieren heeft tegen de motie gestemd over het aanstellen van de huidige twee informateurs vanwege de opdracht in de motie. De PvdD vindt dat alle opties op tafel moeten liggen, alle opties zouden in een informatiefase nog moeten openliggen. In de motie werd volgens de PvdD voorgesorteerd.

In de huidige situatie is het volgens de PvdD een ontzettende puzzel om tot een meerderheidscoalitie te komen. Op het moment dat er een coalitie komt vindt PvdD het van belang dat gewerkt wordt met een akkoord op hoofdlijnen, niet dichtgetimmerd, met neutrale gedeputeerden. Voor PvdD van belang om rekening te houden met partijen die winst hebben behaald. Dus ook GroenLinks omdat Flevolandse kiezers hebben aangegeven dat zij deze willen terugzien in een coalitie. Ook Forum is een logische eerste stap om te onderzoeken, als winnende partij, evenals de VVD in zekere mate. PvdD vindt het geen logische stap om in eerste instantie te onderzoeken om verder te gaan met een CDA en CU.

De PvdD heeft een voorkeur voor onafhankelijke gedeputeerden: het Enkhuizer model. De gedeputeerde is hierbij een neutrale onafhankelijke partij en geen lid van de partijen die het akkoord op hoofdlijnen sluiten. In de voorgestane oplossing worden gedeputeerden via advertenties geworven: eenieder kan solliciteren, de beste persoon wordt geselecteerd. Het bijkomende voordeel is dat het gemakkelijker wordt een gedeputeerde aan te spreken, indien deze zich niet houdt aan gemaakte afspraken uit het gesloten akkoord. Het is een keuze voor een meer dualistische oplossing, geen 'linking pin' systeem. Er is nu veel verwevenheid tussen fracties en de eigen gedeputeerde.

PvdD denkt dat de huidige 5 gedeputeerden niet noodzakelijk zijn om Flevoland te besturen. In een eerdere periode lukte het ook met 3 tot 3,5 gedeputeerden.

De optie van 'externe gedeputeerden' is juist een oplossing voor de huidige ingewikkelde situatie. De personen die nu aan tafel zitten, zijn de personen om wiens baan het gaat. De persoonlijke belangen van baanbehoud van de huidige gedeputeerden zijn te groot om een gesprek te kunnen voeren dat volledig in het teken staat van de belangen van Flevoland.

2. Gewenst scenario

De optie om de PvdD toe te voegen aan het 'motorblok' uit de motie, bestaande uit Forum, VVD, CDA en ChristenUnie zal eerst een gesprek vergen met die partijen. PvdD is bereid dat gesprek aan te gaan.

PvdD heeft geen voorkeurscoalitie: het moet voornamelijk over de inhoud gaan, dat proces is nu gaande. Desgevraagd kan de PvdD aangeven dat vanuit het verleden een combinatie met GroenLinks logisch is, maar ook PvdA, SP en D66 zijn voor PvdD in die zin logische partijen. Maar de PvdD sluit de anderen niet uit.

In het gesprek met Annemarie van Gaal heeft de PvdD het belang aangegeven van een andere vorm van politiek: minder dichtgetimmerd. De PvdD heeft soms antwoorden op vragen via WOB verzoeken moeten verkrijgen. De bestuurscultuur mag opener en transparanter, dit is gemist in de vorige periode.

De PvdD erkent dat een te krappe meerderheid spanning op kan leveren, maar een te grote meerderheid kan ook een zeker gemak bij college opleveren. Misschien is dit niet op te lossen met aantallen, maar een cultuurpunt.

Een andere belangrijk punt voor de PvdD, die zij ook eerder gemaakt heeft: het is niet acceptabel anno 2019 dat een nieuw college alleen maar uit mannen bestaat. Tijd dat er een evenredige man/vrouw vertegenwoordiging in het college komt.

3. Alternatief scenario

De PvdD geen coalitie genoemd waarin zij zich zou thuisvoelen, geen voorkeur uitgesproken. De PvdD sluit niemand uit, staat voor elke samenwerking open.

Als er een akkoord op basis van hoofdlijnen wordt gesloten, moet het lukken eruit te komen, ook door met vrije kwesties te werken.

De verkiezingsuitslag biedt de mogelijkheid om in de loop van de 4 jaar met wisselende meerderheden te werken. Dit maakt het makkelijker voor partijen om meer trouw te kunnen blijven aan de eigen standpunten.

Betrouwbaar en geloofwaardig zijn blijven zo mogelijk, door op kwesties waar het echt wringt deze ruimte te laten. Lijkt op het Almeerse model, volgens de PvdD werkt het daar.

4. Scenario minderheidsbasis

Het scenario om aan een minderheidsoptie te werken, door te starten met het schrijven aan een collegeprogramma (optie 3 uit de motie) past in mindere mate bij PvdD.

Aan de ene kant past dat bij de voorkeur van de PvdD voor het werken met wisselende meerderheden. Echter, in andere provincies zie je de risico's die daaraan kleven. Voor de PvdD gaat het niet om macht, maar om invloed. De PvdD heeft een voorkeur om vanaf het begin af aan mee te praten, uiteindelijk is een stabiel bestuur van belang. Volgens de motie gaan vier partijen schrijven, en kunnen anderen aanhaken. PvdD heeft een voorkeur voor een andere methode: zoals het eerder genoemde Enkhuizer model. Daarom steunde PvdD de motie niet.

Voor nu concludeert de PvdD deze optie pas te kunnen steunen als bekend is wat op tafel ligt. Het vraagt ook om een flinke tijdsinvestering, zonder dat je weet of het kans van slagen heeft.

5. Inhoudelijke kernpunten

Zijn uitgevraagd, worden aangeleverd.

Datum: 16-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

De SGP vindt het spijtig dat er oponthoud is ontstaan. Ze heeft wel begrip voor de PvdA. Nu moet er vooral vooruit gekeken worden. De situatie heeft volgens SGP ook te maken met feit dat je elkaar niet kent. FvD kennen we niet, wat is de stabiliteit van deze fractie? De SGP wil hierbij uitgaan van het goede.

De relatie met het blok van 4 is goed. Met FvD ervaart de SGP een klik.

2. Gewenst scenario

SGP adviseert om in eerste instantie onderzoek te doen naar het blok van 4 aangevuld met de PVV. Als tweede optie kan naar de SGP gekeken worden maar dit levert een krappe meerderheid van 21 zetels op. Dan moet ervan uitgegaan worden dat FvD een stabiele fractie is. Geeft onzekerheid. Mocht de SGP in de beoogde coalitie gevraagd worden, hoe ziet de SGP dan haar rol irt een gedeputeerde? Een CU/SGP-verbinding zou wel kunnen maar de SGP benadrukt dat het twee verschillende partijen zijn. De SGP is altijd vrij geweest, geldt ook voor CU. De wil is er wel maar het is niet vanzelfsprekend.

Wat de SGP betreft zijn er naast een combi met CU nog twee mogelijkheden:

- een deeltijdgedeputeerde (heeft de voorkeur en is het makkelijkst te realiseren)
- een gedoogrol

3. Alternatief scenario

Het blok aangevuld met SGP en 50+ kan maar de SGP merkt daarbij op dat de ervaringen met 50+ in de afgelopen periode niet goed waren. Er zitten nu wel nieuwe mensen maar we weten niet hoe stabiel deze partij nu is.

De huidige coalitie aangevuld met GroenLinks ziet de SGP niet zitten. Dan is er een groot oppositieblok aan de rechterkant, incl. SGP. De verhoudingen zijn op die manier zoek.

De SGP geeft verder aan dat als er een coalitie zonder FvD gevormd wordt, dit goed uitgelegd moet worden aan de kiezer. Die doe je daarmee geen recht.

4. Scenario minderheidsbasis

De optie dat de 4 partijen alvast gaan schrijven aan een programma en dat gaandeweg andere partijen aanhaken, is voor de SGP geen optie. Een gemeenschappelijke basis is van belang.

5. Blokkades

Geen blokkades. SGP geeft aan dat ze op bepaalde thema's (zoals bijv. cultuur) haar principes laat horen. Dit weten de andere partijen wel, heeft geen negatieve invloed.

6. Inhoudelijke kernpunten

De SGP noemt 4 inhoudelijke punten:

- Verbreding N50 tussen Kampen en Hattermerbroek
- Het verhaal van de pioniers in Noordoostpolder moet geborgd worden in museum Schokland
- De partij heeft veel moeite met nieuwe landschapskunstwerken
- De partij is tegen zonneweides op landbouwgrond.

Een lijst met inhoudelijke punten waarover in elk geval moet worden gesproken, wordt nog aangeleverd.

DENK

Arief Khedoe

Datum: 23-05-2019

1. Visie op ontstane situatie

Denk had het idee dat men eruit was, dat ook de PvdA enthousiast was. De ontwikkelingen verraste DENK. Nu stagneert het waardoor we niet de werkzaamheden kunnen oppakken die nodig zijn voor Flevoland. Het is jammer dat we opnieuw moeten beginnen, maar het is niet anders. Het is nu zaak te kijken hoe we een stabiele coalitie kunnen vormen. Denk sluit hierbij niemand uit. Denk kijkt hierbij alleen naar het provinciale niveau. Denk vindt het wel van belang dat de idealen van Denk niet in het geding zijn, zij heeft een aantal punten die zij wil realiseren voor Flevoland.

2. Gewenst scenario

Op sommige punten ziet Denk al mogelijke aansluiting bij andere partijen, zoals t.a.v. het verlagen van opcenten: daarin is er aansluiting met Forum. Of ook op andere punten aansluiting is te vinden, zal moeten blijken.

Desgevraagd duidt Denk haar positie in het Flevolandse krachtenveld, indien gesproken wordt over een coalitie over rechts of over links. Denk positioneert zich in het centrum: met zowel progressieve als conservatieve elementen.

Het zou op de lange termijn ten aanzien van haar idealen kunnen gaan botsen met partijen als PVV en Forum, terwijl zij elkaar op korte termijn op onderwerpniveau wel zouden kunnen vinden. Een te rechtse combinatie maakt de kans op botsen groot, de door de vorige informateur aangeraden combinatie van Forum, PvdA, CDA en CU aangevuld met Denk bijvoorbeeld.

In een combinatie met GL, PvdA, D66, CDA, VVD zou Denk zichzelf meer terugvinden.

3. Alternatief scenario

De derde optie in de aangenomen motie is voor Denk een reële optie. Als Denk kan aanhaken, zou zij dat ook willen: Denk zal dat op inhoud bekijken.

4. Scenario minderheidsbasis

Zie hiervoor, bij 3.

5. Inhoudelijke kernpunten

A4 wordt aangeleverd.

Eerste informateur

Annemarie van Gaal

Datum: 16-05-2019

Mevrouw Van Gaal licht toe hoe zij haar informatieproces had ingericht:

Ze is gestart met een vragenlijst over kernpunten, taken provincie, niet-onderhandelbare zaken, blokkades. Op basis daarvan is ze gaan puzzelen:

FvD is de grootste geworden, kun je niet omheen. VVD tweede. Samen 14 zetels. Een coalitie over links bleek lastig. Voor GroenLinks en D66 ligt het programmatisch niet voor de hand. En een coalitie helemaal aan de linkerkant levert een coalitie met 8 of 9 partijen op, niet wenselijk. Mevrouw Van Gaal heeft met de heer De Reus van VVD en de heer Ransijn van FvD diverse gesprekken gevoerd om te komen tot een stevige basis van 14 zetels. Die gesprekken zijn aan de hand van 7 grote thema's gevoerd waarbij beide partijen water bij de wijn hebben gedaan. Dat heeft wel wat tijd gekost, in het begin was het voorzichtig aftasten, hebben elkaars nieren geproefd. Vormen nu een stevige basis.

Vervolgens is ze andere partijen daarbij gaan betrekken. Zowel CDA als ChristenUnie kon zich vinden in de geformuleerde standpunten tav de 7 thema's. Ook de PvdA gaf aan die te kunnen steunen met uitzondering van 2 thema's, te weten 1. Het beperken tot de kerntaken en 2. Aantal gedeputeerden. Hierover moest nog verder gepraat worden; deze thema's zijn nog even geparkeerd.

Op basis daarvan kwam het advies voor een coalitie van FvD, VVD, CDA, ChristenUnie en PvdA tot stand.

Mevrouw Van Gaal geeft aan zeer verbaasd te zijn geweest over de draai van PvdA in de dagen na het duidingsdebat. Ze mailden haar dat bepaalde punten niet-onderhandelbaar waren terwijl ze eerder aangaven dat dit niet het geval was. Ze bestempelt de PvdA in deze als zeer onbetrouwbaar.

Naast de PvdA was het voor Van Gaal ook een optie om met SGP en 50+ in gesprek te gaan. Ze geeft in het gesprek aan dat ze dat nu alsnog zou proberen als ze informateur was.

Over de stabiliteit van FvD zegt Van Gaal:

Ik heb er op twee manieren naar gekeken:

- Niet precies op 21 zetels meerderheid gaan zitten.
- Doorgevraagd bij FvD wat ze hebben gedaan/doen om een stabiele partij te zijn.

Ten aanzien van punt 2 geeft ze aan dat de fractieleden al maanden voor de verkiezingen elke zondag bij elkaar kwamen en dat er nooit iemand ontbrak. Je zag het groeien. Van Gaal heeft met Gert Jan Ransijn bij haar thuis nog diverse gesprekken gevoerd. Ze kreeg een steeds beter gevoel.

Ziet Van Gaal nog andere opties?

Ze heeft met de PVV een goed gesprek gehad, inhoudelijk ook op Flevolandse onderwerpen. Ze heeft echter in gesprekken met andere partijen gemerkt dat het 'recalcitrante' optreden van de PVV in de staten de afgelopen periodes niet positief ervaren is. Maar, aldus Van Gaal, mensen kunnen veranderen. Wellicht een gesprek met ze voeren over waarom ze dat gedrag lieten zien.

Wat Van Gaal betreft zou PVV dus een optie kunnen zijn maar dan moeten er wel eerst nadere gesprekken gevoerd worden met de beoogde coalitiepartners hierover.

Gespreksverslagen tweede gespreksronde

Verslag bijeenkomst FvD, VVD, CDA, ChristenUnie

Gert-Jan Ransijn, Eric Raap, Maxim Gortworst (FVD)

Jan de Reus, Mirjam Smeels-Zechner (VVD)

Jan-Nico Appelman, Chris Schotman (CDA)

Harold Hofstra, Tamara Strating (ChristenUnie)

Datum: 18-05-2019

De bijeenkomst beoogt de stand van zaken te bespreken met de uitgenodigde vier partijen (fractievoorzitters en secondanten).

De informateurs hebben tot nu toe iedereen gesproken in een 1 op 1 gesprek, dit is nog niet gelukt met de PvdD en DENK. Dit gebeurt volgende week alsnog. Het is van belang iedereen te spreken voordat een volgende stap wordt gezet.

Het is in de tussentijd nuttig met de vier partijen te spreken die uitdrukkelijk in de opdracht van de Staten staan en de voortgang te bezien.

De stand van zaken

De informateurs hebben voortgebouwd op de gesprekken die reeds geweest zijn en de daarbij behorende stukken. Het rapport van informateur van Gaal benoemde vijf partijen. In de gesprekken is dit ook verder besproken en bezien: aan de PvdA, GroenLinks en D66 is gevraagd hoe de kaarten liggen. De PvdA staat achter de door haar opgestelde brief en de daarin benoemde voorwaarden, zij geeft aan dat dat eerst moet zijn opgelost voordat sprake kan zijn van volgende gesprekken.

GroenLinks en D66 zijn het daarmee eens.

Voordat in die richting kan worden doorgepraat, is dat derhalve een issue.

Met alle andere fracties zijn zowel algemene zaken besproken, maar is ook aan de orde gesteld wat voor hen de stand van zaken is indien PvdA of GroenLinks niet willen toetreden. 'Indien verbreden aan de orde is, bent u dan beschikbaar en zo ja onder welke voorwaarden'.

Verbreden is een issue omdat de huidige vier partijen geen meerderheid vormen.

Hiervoor werd al duidelijk wat de overwegende opvatting ter linkerzijde is. Daarnaast ziet de SP zichzelf in geen enkele combinatie, mede gezien het verlies bij de verkiezingen.

Drie partijen hebben kenbaar gemaakt dat zij zouden willen toetreden tot de vier partijen: PVV, 50PLUS en SGP zijn bereid om toe te treden tot de coalitiegesprekken. Voor alle drie geldt dat zij vanaf het begin deel willen uitmaken van de onderhandelingen, dat zij niet beschikbaar zijn (op voorhand) voor een gedoogconstructie, en ook niet voor raadpleging achteraf. Men wil van meet af aan betrokken zijn. En allen willen een eigen gedeputeerde leveren. Werkbelasting/percentage van de gedeputeerde is bespreekbaar.

Ook variant drie uit de motie is besproken, in de zin van het beginnen te schrijven aan een akkoord en tussentijds aansluiten.

Alle drie gaven aan voor deze variant niet beschikbaar te zijn. Oftewel: men wil eerst de coalitie helder hebben en dan voor de inhoud aan tafel. Geen twee soorten coalitiepartners. Op dit moment is dit geen haalbare optie.

De verdere agenda

Terugblikken op situatie PvdA.

Bespreken opties GroenLinks, PVV, 50 PLUS, SGP.

Terugblik PvdA

Forum blikt terug op het gesprek dat is gevoerd nadat de PvdA uit de onderhandelingen stapte en daarover een verklaring deed uitgaan. Het gesprek van 6,5 uur leidde voor Forum tot de conclusie dat de lokale bestuurders van PvdA geen mandaat hadden. Een verder gesprek over de punten van de PvdA over Forum en de eisen om hiervan afstand te nemen heeft alleen zin als de PvdA mandaat krijgt om met Forum te spreken en onderhandelen. Forum heeft in dat gesprek stappen gezet, er is gezamenlijk een tekst op papier gezet. Toen belandden partijen op een punt van laatste politieke blokkade.

Andere partijen ter linkerzijde

De Informateurs geven aan dat ook het onderzoek met andere partijen ter linkerzijde hiermee samenhangt, dit punt is een bredere blokkade dan alleen voor de PvdA.

Ook voor GroenLinks en D66 is hier een streep gezet in de onderhandelingen. Dit punt dient daarom verder onderzocht te worden om te kunnen concluderen wat ter linkerzijde mogelijk is.

Zowel CDA, ChristenUnie als VVD vragen of er ruimte is om nog een keer het gesprek aan te gaan, onder begeleiding van de informateurs. Er zijn die middag immers stappen gezet. Aan een verklaring gewerkt. Voor resultaat was het toen wellicht nog te vroeg, misschien is er inmiddels iets geschoven. Met als achterliggende gedachte dat als voorkomen kan worden dat de landelijke partijen met hun landelijke uitspraken tot de norm worden verheven en weer teruggegrepen kan worden op het lokale, partijen er misschien uitkomen. De tekst van de verklaring waar die middag aan gewerkt is, zal aan de informateurs worden gezonden.

Het CDA informeert of er blokvorming ter linkerkant bestaat en of deze nader zijn geduid? De informateurs geven aan dat hiervan geen sprake is, geen presentatie als zodanig. Er zijn individuele gesprekken gevoerd, die toevalligerwijze (agendavorming) zijn aangevangen met de PvdA. De PvdA was zeer duidelijk en liet geen ruimte voor een andere interpretatie van de door hen opgestelde brief. De andere partijen schaalden zich achter de brief. De verklaring van de woensdagavond, waaraan jullie met de PvdA hebben gewerkt en waarover zojuist is gesproken, maakte geen onderdeel uit van de gesprekken die wij hebben gevoerd.

Aanvulling van het blok met andere partijen

PVV

Forum geeft aan de PVV te hebben leren kennen als een ervaren partij met goede dossierkennis, waarvan de leden spontaan contact opnemen als ze vragen hebben. PVV speelt geen verstoppertje en stelt ook vragen als ze het niet met je eens zijn. PVV heeft Forum geholpen met administratieve vragen over hoe het hier werkt. Forum geeft het stemgedrag van de afgelopen vier jaar bekeken, en ziet veel 'tegenpartijgedrag', met onder meer moties van wantrouwen. Forum heeft ook aan informateur van Gaal gevraagd dit te onderzoeken. Daar is de informateur niet aan toegekomen. Daarom is Forum dit zelf gaan onderzoeken en bevragen: hoe loyaal is men aan het bestuur als men er deel vanuit maakt. Ok het standpunt van Forum hierover aan de PVV voorgelegd, namelijk dat Forum het bestuur steunt als team. Niet alleen de eigen gedeputeerde, de eigen partij. In dit gesprek is uitleg verkregen van de PVV, ze geven aan dat ze consistent zijn in hun moties en dat ze die consistentie ook kunnen inzetten in een andere rol: als supporter van een college. Ten aanzien van stabiliteit is Forum gerustgesteld en van mening dat de PVV kan aanschuiven.

De VVD heeft bij informateur van Gaal een voorkeurscoalitie opgegeven voor een winnaarscoalitie: Forum en GroenLinks aangevuld met drie partijen uit het voormalige bestuur. De PVV is een tweede voorkeur en ook bespreekbaar. Het vraagt wat de VVD betreft wel om een goed gesprek. Forum heeft de fractievoorzitter de nieren geproefd op het gedrag rondom moties, maar de PVV heeft ook tegen bijna alle collegestukken gestemd. Als de PVV wil meedoen, gaan ze dan bijvoorbeeld ook anders om met de financiële stukken? Dit bleek in ieder geval nog niet in de eerste commissievergadering, over de jaarstukken. Alleen tegenstemmen en geen afstand kunnen nemen van de landelijke politiek is niet voldoende. De PVV dient aan te geven 'wij zijn anders dan landelijk'.

De ChristenUnie vraagt wat dit betekent t.a.v. de uitspraak 'minder, minder'. De VVD geeft aan dat dit ook omvat het aangeven hoe de PVV aankijkt tegen deze uitspraak: op eenzelfde wijze als is geprobeerd dat op te lossen met de PvdA. Oftewel niet in letterlijke woorden, maar met een gezamenlijk uitgangspunt voor Flevoland. Want als je elkaar met letterlijke woorden blijft bespreken, kom je er niet uit.

Voor de VVD geen uitsluiting dus, maar een voorwaarde vooraf: het goede gesprek.

CDA

Het CDA wil coalitie vanuit het verbindende midden, dit heeft het CDA steeds gezegd. Daaruit is de coalitie met PvdA gekomen, dit is nog steeds zo. Met de PVV in deze constellatie kun je niet spreken van een coalitie door het verbindende midden. Dit houdt voor het CDA verband met het opgebouwde dossier de afgelopen 8 jaar. De politiek op de belangrijke dossiers is uitermate negatief. Wat is dan het moreel kompas. Dat alles leidt ertoe dat we bereid zijn met allen het gesprek te voeren, maar dit voor CDA een open zenuw is die niet makkelijk leidt tot resultaat.

ChristenUnie

De ChristenUnie kan de opvatting van het CDA onderschrijven.

Daarnaast vindt de ChristenUnie 23 of 24 zetels een ondergrens.

Daar zou PVV goed aan voldoen. Een belangrijke vraag is wel of we dan nog wel representatief zijn in wat we willen uitstralen naar Staten en samenleving? De ChristenUnie zoekt naar een evenwichtig

college van verbinding waarin partijen ter linkerzijde en ter rechterzijde van het midden een plek hebben. Een deelname van alleen de PVV bevordert het representatieve beeld niet.

De informateurs benoemen een dilemma: wat als de combinatie van het huidige blok met PvdA en GL (gezamenlijk 27 zetels, mooi representatief) niet haalbaar is, omdat deze partijen niet mee willen doen, hoe bestuur je dan de provincie?

De ChristenUnie doorziet het dilemma, maar geeft aan dat de door het CDA benoemde 'open zenuw' niet zomaar weg is en ook acht jaar tegenstemmen is niet zomaar weg. Hoe maak je dan een team?

Forum vraagt naar de bereidheid dit te onderzoeken, ook hier bij wijze van spreken 6,5 uur over te praten.

Het CDA antwoordt dat het een open zenuw genoemd is omdat het CDA eerder hier bijna aan ten onder ging.

50PLUS

Forum geeft aan dat zij 50PLUS heeft leren kennen als een partij die regelmatig contact opneemt. Voor Forum is de vraag relevant: kunnen ze ons tot een stabiel bestuur brengen? In het verleden kende de partij veel interne perikelen. Nu is het een kleine partij bij wie Forum een goed gevoel heeft, ze zijn inhoudelijk goed op de hoogte. Een kanttekening is de geschiedenis van één van de twee leden in Almere. Daarover is een gesprek gevoerd en zijn door 50PLUS stukken aangeleverd. Wat Forum betreft is het een lokale aangelegenheid die is afgedaan. Indien de persoon een blokkade is, is aan Forum verklaard dat deze bereid is een stap opzij te doen.

VVD

De VVD geeft aan dat de ervaring met 50PLUS niet al te positief is in het onderlinge gedrag, veel ruzies. De partij heeft steeds twee zetels gehad. Met de twee nieuwe leden oogt de voorkant stabiel. Wat de VVD betreft speelt het verleden niet alleen in Almere, maar is het ook lastig in de provincie. VVD is blij dat betrokkene bereid is daarin een stap te zetten. Dit is van belang voor de stabiliteit van het bestuur en de relatie met gemeentes. Wel ernstige twijfel. De VVD denkt dat de PVV meer stabiliteit zou opleveren. Maar VVD heeft begrip voor de 'open zenuw' van het CDA. Het CDA vraagt zich af: het zou een volledig spiegelbeeld moeten zijn van de afgelopen acht jaar, hoe geloofwaardig is dat? Na 8 jaar negatieve politiek naar een positieve politiek voor Flevoland? Is dat een geloofwaardige belofte?

De VVD geeft aan te verwachten dat de PVV zich aan die afspraken zou houden. 22 zetels vindt de VVD wat mager.

CDA

Vanuit het verleden is de instabiliteit bij deze partij (50PLUS) groot geweest. In de nieuwe samenstelling van 50PLUS nog weinig zicht op wat de nieuwe inhoudelijke oriëntatie is. Dit is voor CDA wel relevant i.v.m. de bestuurlijke stabiliteit van de provincie.

ChristenUnie

Voor de ChristenUnie is de kennismaking met 50PLUS en de heer van der Starre goed verlopen: een prettig stabiel persoon, enige ervaring, prima. De oriëntatie van 50PLUS is ook voor de ChristenUnie nog niet heel bekend. De ChristenUnie onderschrijft de zorg t.a.v. de stabiliteit.

22 zetels is wat de ChristenUnie betreft mager. 23/24 is wat de ChristenUnie betreft in deze setting de ondergrens.

SGP

Forum geeft aan in te schatten dat de SGP een positieve, prettige bijdrage kan leveren aan een coalitie.

De VVD herkent het beeld dat Forum schetst. De VVD vindt echter de ene extra zetel waarmee het aantal op 21 zetels komt niet stabiel genoeg. 23/24 zetels zou toch moeten lukken. Als alleen de SGP erbij komt, word je afhankelijk van de oppositie. De VVD vindt één gedeputeerde voor één zetel niet realistisch. Voornamelijk praktische bezwaren.

De informateurs bevestigen dat een gecombineerde gedeputeerde (ChristenUnie/SGP) in het gesprek werd afgehouden. De SGP wil rechtstreeks deelnemen, daarbij is ook een parttime gedeputeerde bespreekbaar.

Het CDA geeft aan dat de SGP een zeer stabiele partij is, die politiek goed leesbaar is. Het biedt een kans om inhoudelijk tot elkaar te komen. Het CDA herkent de risico's t.a.v. de omvang van de coalitie zoals door de VVD geschetst.

De ChristenUnie is positief over de stabiele bijdrage van de SGP. Een gecombineerde bijdrage aan het college met SGP/ChristenUnie aan het coalitieprogramma is voor de ChristenUnie bespreekbaar. Eén eigen gedeputeerde lijkt de ChristenUnie veel gevraagd en wat het oplevert -21 zetels-, is onvoldoende. Daarnaast geeft de ChristenUnie nogmaals aan dat een linkse partij dient te worden toegevoegd.

Informateurs

De informateurs zullen de optie PvdA/ GroenLinks verder onderzoeken en geven aan dat als dat niet lukt, aanwezigen zich dienen te verhouden tot de 3 genoemde partijen die vandaag besproken zijn. Daarbij nog een voorbehoud makend t.a.v. de uitkomsten van de gesprekken met de PvdD en DENK. In volgorde van de zetels PVV, 50PLUS, SGP (die laatste 2 wellicht in combinatie). Maar dit vraagt om veel gesprekken over onder meer de stabiliteit, het verleden, het aantal gedeputeerden, de omgangsvormen, de bestuurlijke realiteit i.r.t. andere gedeputeerden en de gemeenten.

Vragen aan elkaar

Het CDA vraagt aan Forum of haar enige afwegingskader een meerderheid is van 21 zetels of meer? Forum geeft aan dat de helft + 1 is niet haar kader is. Het is voor Forum wel degelijk relevant met wie wordt samengewerkt: het moet bijdragen aan een stabiel bestuur.

De ChristenUnie vraagt aan Forum wat zij bedoelt met een 'brede coalitie'?

Forum geeft aan: voor ons is breed en stabiel: dus niet 21 zetels, maar verder kijken. Breed betekent niet de breedte van de Staten. Onze voorkeurscoalitie was wel een open coalitie, zodat je per punt meerderheden kunt halen. Onze samenleving vraagt ook om participatie van de overige volksvertegenwoordigers, alle 41. Voor ons betekent dit dat alle partijen met 3 zetels of meer deelnemen aan de coalitie. Het bestuur is dan management, de politiek aan de Staten.

Forum stelt voor dat met GroenLinks over de verklaring van de PvdA door te spreken.

De informateurs geven aan dat het signaal helder is en dat het gesprek met PvdA en GroenLinks nog zal plaatsvinden. De tussentijd kunnen alle betrokkenen benutten om voor zichzelf te onderzoeken welke ruimte er is voor de besproken opties hiervoor. Ook overleg binnen de fracties. Informateurs komen met een voorstel voor het vervolg.

Hoe verder?

De informateurs voeren eerst het gesprek met PvdD en DENK. Daarna met PvdA en GroenLinks. Deze gesprekken horen allen nog bij de eerste fase.

De informateurs hebben de pers laten weten dat zij maandag weer op de lijn komen. De boodschap zal zijn dat de eerste fase nog niet is afgerond en dat zij zodra dit is afgerond weer op de lijn komen, zowel naar fracties als naar de pers.

Partijen zijn het eens de woordvoering door de informateurs te laten doen.

Forum doet de suggestie ook graag SP alsnog in het vervolg te betrekken.

Status verslag

Het verslag van deze bijeenkomst zal een bijlage worden bij de rapportage van de informateurs. Voor nu zijn de gesprekken een bijdrage aan de onderhandelingen en wordt hieruit niet gedeeld.

Datum: 21-05-2019, tweede gesprek

Stand van zaken

De informateurs delen de laatste stand van zaken mee zoals deze blijkt uit de gesprekken met de andere partijen en het gesprek afgelopen zaterdag met de 4 partijen uit de motie. Het beeld tot nu toe is dat als je over rechts gaat er wel 21 zetels te vinden zijn, maar veel verder lukt niet. Dit geldt ook voor de optie over links. In beide gevallen is 21 zetels in de huidige situatie erg mager en wellicht risicovol. Daarom wordt ook een afspiegelingscollege onderzocht, waarbij de staten zich vertegenwoordigd zien in het college doordat beide zijden bediend zijn. De partijen ter rechterzijde en het midden zijn aanwezig, ter linkerzijde nog te weinig. Dit houdt verband met de situatie met de PvdA en wat dit betekent voor een partij als GroenLinks: de brief en voorwaarden van PvdA werken door ter linkerzijde.

Verkenning gespreksopties

De informateurs geven aan dat om hieruit te komen gesprekken nodig zijn: alleen na een gesprek kun je concluderen dat je het al dan niet eens wordt met elkaar. Een breed college hoeft niet te betekenen dat iedereen het met alle andere partijen eens is, maar dat wordt afgesproken waarover je het wel eens bent, in het collegeprogramma. De andere partijen refereerden aan een Flevolandse preambule bij een collegeprogramma als oplossing om er samen uit te komen. De enige manier om Flevoland aan een bestuur te helpen is door samen aan tafel te gaan om te praten. Alleen constateren dat we er zo niet uitkomen is niet genoeg. De informateurs hebben ook contact gelegd met GroenLinks om te bekijken of samen aan tafel gaan met de PvdA tot een oplossing kan leiden. De informateurs willen vernemen of de PvdA in zo'n scenario een wensenpakket heeft van onderwerpen die eerst uitgepraat moeten worden, om te bezien of het zinvol is langdurig met elkaar te onderhandelen over een college. Op dit moment is het beeld dat zowel pogingen over links als over rechts tot een patstelling leidt.

De PvdA ziet geen patstelling over links. Er zijn 21 zetels die gevuld worden door ervaren partijen, deze 21 zetels zijn meer evenwichtig in de verhoudingen tussen de partijen alsook in de persoonlijke verhoudingen. De PvdA heeft inderdaad steeds aangegeven een ruimere meerderheid te zoeken, maar het kan wel. Nu wordt gevraagd of PvdA alsnog met Forum aan tafel wil. De PvdA is in het proces zorgvuldig geweest. Eerst is gekeken of de PvdA met kleine stapjes tot resultaat kon komen met Forum. In dit proces heeft de informateur ook een rol gespeeld, niet ten gunste. Dat proces is nu gelopen en geprobeerd. Het is niet zinnig en niet geloofwaardig om hierop terug te komen. Forum heeft steeds betoogd 'wij zijn anders dan landelijk', maar op het moment dat deze partij zich dan in Urk samen met haar partijleider zo presenteert als zij deed, weerspreek je dat. De laatste weken zien we steeds meer van deze signalen. Het lijkt alsof Forum de PvdA wil bevestigen in haar constatering dat er een duidelijke link is tussen Forum landelijk en Flevoland, men illustreert dat publiekelijk. Het gedrag wordt niet minder erg, eerder andersom. Dat is voor ons een brug te ver.

De informateurs informeren of er mogelijkheden zijn om het via de inhoud aan te pakken: het binden aan een programma dat je samen maakt en de stip op de horizon die je samen zet voor Flevoland, waarbij al het andere aan de eigen verantwoordelijkheid van een partij wordt gelaten. De PvdA erkent dat je op grond van een pragmatische insteek in de Staten best tot wisselende meerderheden kunt komen, maar geeft aan dat zij vindt dat eerst gezocht moet blijven worden naar een werkbare meerderheidsvariant en dat zij daarbij haar mens- en maatschappijbeelden als uitgangspunt hanteert.

De informateurs vragen om een terugblik op de bijeenkomst waarin geprobeerd is de verschillen te overbruggen in een overleg. Dat is niet gelukt op dat moment. De vraag is of er nu een opening is om opnieuw aan tafel te komen: zijn er nog mogelijkheden om voortgang te brengen in het gesprek of is het in de tussenliggende periode zo verder geëscaleerd de afgelopen weken door het handelen van Forum dat het geen zin meer heeft?

De PvdA geeft aan dat er op twee manieren sprake is geweest van verwijdering: op de inhoud is er een principieel verschil, maar daarnaast ook op basis van gedrag. Hiermee is de zin om samen te werken niet vergroot. De PvdA wil niet geassocieerd worden met bepaalde denkbeelden en dat is de afgelopen periode alleen maar versterkt door de recente uitspraken van de heer Baudet. De PvdA kan dat niet voor haar rekening nemen en de inschatting is ook dat aan het eind van zo'n

voorgesteld nieuw traject een dergelijk voorstel niet voorbij de partij komt (de ALV). Bovendien realiseert de gehele PvdA zich dat de huidige coalitie aangevuld met GroenLinks een reëel alternatief is.

De informateurs geven aan dat dit wel vraagt dat alle partijen het daarover eens zijn, anders bestaat die optie niet.

De PvdA geeft aan dat die optie wat haar betreft de moeite van een onderzoek waard is. Een onderzoek onder leiding van de informateurs, met name ook naar wat daar de (inhoudelijke) blokkades zijn. De PvdA is met name ook benieuwd naar wat de VVD daarvan zou vinden.

Programmatisch zouden we een heel eind kunnen komen, zo verwacht de PvdA. Daar zit ruimte. De informateurs informeren naar de positie van D66? Of zij in dit beeld van de PvdA passen, of zouden ook anderen kunnen passen?

De PvdA heeft aan dat D66 in principe het beste past, maar eventueel ook vervangen zou kunnen worden door een andere partij die ook 2 zetels heeft.

De informateurs vragen of dit de PvdD zou kunnen zijn.

De PvdA geeft aan meer affiniteit met D66 te hebben. Desgevraagd geeft de PvdA aan dat 50PLUS eventueel bespreekbaar is. De vraag is dan ook: wat biedt de VVD comfort? De PvdA vermoedt dat dit D66 is vanwege de bewezen bestuurskracht.

Aantal gedeputeerden

De informateurs stellen het aantal gedeputeerden nog aan de orde. De PvdA geeft aan dat dit in het vorige gesprek ook even aan de orde is geweest: ook in een variant met 6 partijen zou je op 5 fte uit kunnen komen. Het aantal gedeputeerden is voor de PvdA altijd de uitkomst van een onderhandelingsproces, niet alleen een bedrijfseconomische afweging.

Programmatische aanpak

De informateurs informeren naar de optie van het programmatisch eens worden en daarna plaatsen van een advertentie voor de gedeputeerden.

Voor de PvdA is dit een mogelijkheid. De volgorde der dingen is echter: eerst eens worden over coalitieprogramma.

GroenLinks

Bas de Reus
Corina Straatsma

Datum: 21-05-2019

Stand van zaken

De informateurs delen de laatste stand van zaken mee zoals deze blijkt uit de gesprekken. Zowel een coalitie over links als een coalitie over rechts levert wellicht een te kleine afspiegeling op. Ook een coalitie over het midden, van meer dan 21 zetels, wordt onderzocht. Daartoe wordt ook doorgesproken met de andere winnaar van de verkiezingen, GroenLinks. De informateurs willen ook optie 3 graag doorpraten en de voorkeuren van GroenLinks vernemen.

GroenLinks vraagt in het kader van de stand van zaken naar de punten die PvdA heeft ingebracht en het verzoek dat zij hierbij deed aan Forum zich hierover uit te spreken. Ligt dat nog onveranderd zo?

Aangegeven wordt dat dit nog onveranderd zo ligt, maar dat in een gesprek met de vier partijen afgelopen zaterdag werd aangegeven dat één van de partijen zich een oplossing kan voorstellen in de zin van een preambule bij een coalitieakkoord.

Dit zou dus onderwerp van gesprek kunnen zijn als partijen aan tafel gaan: de onderlinge beelden wisselen. Ook onderwerp van gesprek zou kunnen zijn of er afspraken te maken zijn t.a.v. landelijke thema's en hoe deze te hanteren.

GroenLinks geeft aan dat er voor haar verschil bestaat tussen inhoudelijke verschillen van mening en principiële punten die blijf geven van een ander wereldbeeld. GroenLinks kan prima overweg met de Flevolandse leden van Forum, maar ze blijven wel onderdeel van een landelijke partij, indien we gaan samenwerken straalt dat ook op GroenLinks af. Dit is een puzzel voor GroenLinks, dezelfde puzzel die de PvdA ook gelegd heeft.

Als de leden van Forum zich zouden 'afschieden' zou GroenLinks onmiddellijk aan tafel gaan. Het is begrijpelijk dat Forum met 8 zetels een gesprekspartner is voor de informateurs, maar voor GroenLinks is het op eenzelfde wijze als voor de PvdA lastig. Forum moet op de één of andere manier afstand nemen van standpunten.

Coalitieakkoord

De informateurs informeren naar de haalbaarheid voor GroenLinks van een coalitieakkoord waarin geen van deze landelijke thema's zijn opgenomen, maar wel principes waar GroenLinks achterstaat. GroenLinks geeft aan dat de Flevolandse standpunten van Forum voor GroenLinks erg veraf staan: de energietransitie /windmolens. De kans hier samen uit te komen is erg klein. Het is erg theoretisch te veronderstellen dat je tot een redelijk akkoord komt, dan moet Forum erg veel water bij de wijn doen.

De informateurs informeren of GroenLinks kansen ziet om in een gesprek te toetsen of de veronderstellingen over de ruimte bij Forum en de andere coalitiepartners waar zijn. Is er een gesprek denkbaar om enerzijds de nieren te proeven en anderzijds te kijken of er programmatisch iets uit te onderhandelen valt? Of is sprake van een principiële kwestie met Forum, die een gesprek in de weg staat op grond van de denkbeelden van Forum.

GroenLinks geeft te kennen dat dit geen reële optie is: Je moet nog vier jaar met elkaar verder samen en dat zonder comfort op de linkerflank. Het toevoegen van GroenLinks aan deze vier partijen is geen optie voor GroenLinks: onbespreekbaar.

Desgevraagd geeft GroenLinks aan hoe het benoemde comfort eruit zou zien, namelijk door één van de partijen in te wisselen voor de PvdA.

Alleen GroenLinks toevoegen aan dit blok is geen optie.

Afspiegelingscoalitie

De informateurs geven aan dat een te onderzoeken optie ook een afspiegelingscoalitie kan zijn, als oplossing in deze puzzel. Als hierbij minimaal wordt gestart met de grote winnaars: GroenLinks en Forum. Wil GroenLinks hierover het gesprek aangaan?

GroenLinks geeft aan dat er meer opties zijn voor een afspiegeling, die de voorkeur van GroenLinks hebben: het huidig college + GroenLinks (6 partijen) heeft haar voorkeur. Bij een afspiegelingscollege zou GroenLinks nog eens heel goed moeten afwegen wat de voor en nadelen zijn. Het huidige college aangevuld met GroenLinks is programmatisch eigenlijk al bijna rond. Afspiegeling heeft eigenlijk geen voordelen voor GroenLinks: te weinig comfort aan de linkerkant.

Verkend wordt wat er zou gebeuren als de linkerflank groeit tot 27 zetels door toevoeging van PvdA en GL met de partijen CU, CDA, VVD, FvD.

GroenLinks geeft aan dat het geen meerwaarde heeft als deze 4 erbij zijn, dan kan bijvoorbeeld het CDA er weer uit (21 zetels). Dat is voor GroenLinks al meer een afspiegelingscollege. Forum en VVD hebben samen al 14 zetels.

GroenLinks concludeert dat haar voorkeur blijft bij het huidig college aangevuld met GL.

De informateurs vragen of GroenLinks meedoet indien een afspiegelingscoalitie wordt onderzocht.

GroenLinks antwoordt ontkennend. Op dit moment sluit GroenLinks die optie (en daarmee Forum) uit, omdat GroenLinks nog andere mogelijkheden ziet en vindt dat die andere mogelijkheden eerst moeten worden verkend.

Als die optie niet slaagt, is GroenLinks bereid weer aan tafel te komen: er moet wel een bestuur komen.

Desgevraagd geeft GroenLinks aan bereid te zijn het risico te lopen dat een eenmanspartij zich voegt bij de vier partijen en dat men er dan uitkomt.

De informateurs lichten nog toe dat alle partijen tot nu toe aangeven dat zij 21 zetels te weinig vinden en dat daarmee de opties over links en over rechts niet reëel zijn. Daarmee ligt een onderzoek naar de brede optie, een middenvariant op tafel.

Groen Links geeft aan dat de SGP bij de optie over links ook nog bespreekbaar is.

Aan het einde van het gesprek doet Groen Links nog de suggestie om voordat er een eindrapportage ligt betrokkenen te informeren over het advies. De informateurs kunnen dit onderschrijven.

Verslag bijeenkomst VVD, CDA, ChristenUnie

Jan de Reus en Janet Klijnstra (VVD)

Chris Schotman en Jan-Nico Appelman (CDA)

Harold Hofstra en Tamara Strating Baas (ChristenUnie)

Datum: 23-05-2019

Terugblik gesprekken

De informateurs blikken terug op het gevoerde gesprek met de vier partijen uit de motie op zaterdag 18 mei. Nadien zijn gesprekken gevoerd met de PvdD (daarmee was nog geen eerste gesprek gevoerd) PvdA en GroenLinks. De gesprekken met de PvdA en GroenLinks zijn gevoerd naar aanleiding van het gesprek met de vier partijen op 18 mei. Het waren plezierige, inhoudelijke gesprekken.

De conclusie uit de gesprekken met de PvdA en GroenLinks is gelijkloidend: partijen willen praten om te komen tot een college. De juiste volgorde daarin is wat deze partijen betreft een college bestaande uit de huidige coalitie aangevuld met GroenLinks, omdat dit het meest stabiele college oplevert dat de uitgezette beleidslijnen van de afgelopen jaren kan voortzetten.

Stand van zaken

De gesprekken overziend, leidt de PVV bij sommigen tot problemen, 50PLUS in de breedte tot problemen en de SGP niet tot problemen (maar lost onvoldoende op in de puzzel). Het gesprek met PvdA en GroenLinks leidt niet tot beweging.

De informateurs constateren dat het tijd is dat op een aantal fronten een gemeenschappelijk standpunt wordt ingenomen door de aanwezige partijen.

De informateurs zien nu weinig heil in optie 3 uit de motie, hoewel hiertoe wel ambtelijk voorbereidingen voor worden getroffen (een inhoudelijke exercitie o.g.v. de aangeleverde A4-tjes). Om tot een situatie te komen waarin uiterlijk zaterdag een notitie kan worden gemaakt richting de staten, moet er iets bewegen. Er komen geen nieuwe opties meer bij. De nu voorliggende opties moeten in dit gezelschap en door dit gezelschap in de eigen fracties worden besproken. Het is niet mogelijk te blijven doorwerken met vijf opties waarin allen aan de eigen voorkeuren blijven vasthouden. Alles ligt op tafel, daartoe zijn voldoende gesprekken gevoerd.

De motie

De informateurs blikken verder terug op de motie en daarmee de opdracht.

Er wordt gerefereerd aan het gesprek van de afgelopen zaterdag (zie ander verslag).

Het beeld langslappend, zien de informateurs het volgende:

-Voor Forum is elke optie mogelijk.

-VVD wil een optie waarbij zowel Forum als PVV acceptabel zijn; heeft bij 50PLUS twijfels; de SGP heeft zijn eigen dynamiek.

-CDA heeft helder uiteengezet wat haar problemen zijn met de PVV, voor CDA is de ouderenpartij eigenlijk ook geen partij om mee verder te gaan en heeft de SGP een eigen dynamiek.

-Voor de ChristenUnie geldt eenzelfde analyse als het CDA; de ChristenUnie heeft eigenlijk ook t.a.v. de PVV twijfel, minder zwaar geformuleerd dan het CDA, de ChristenUnie heeft qua stabiliteit en opstelling in het verleden bedenkingen bij 50PLUS, SGP heeft een eigen dynamiek, maar de ChristenUnie is en blijft bereid om samen met de SGP een gedeputeerde te leveren.

-Vervolgens beschrijven de informateurs de dynamiek van de SGP (zie verslag SGP).

-Voor optie 3 is met uitzondering van de VVD geen partij te vinden.

-De motie vraagt verder de blokkades te onderzoeken. Deze zijn in beeld.

Reacties aanwezigen

Het CDA vraagt of in de fracties beraad is geweest over de samenwerking over rechts. De VVD geeft aan dat is gesproken over de optie over rechts, in de wetenschap dat het niet acceptabel is als de enorme winnaar wordt uitgeschakeld. Daarmee is dus de optie Forum, VVD, SGP besproken. Hierbij is ook een andere optie besproken. Dit leidt tot een verzoek aan de informateurs tot het onderzoeken van de optie CDA, VVD, ChristenUnie, PVV aangevuld met een andere partij. Dit vraagt wel om een goed gesprek met de PVV over de uitgezette beleidslijnen van de afgelopen 4 jaar.

En over het uitgangspunt: Lokaal is lokaal, landelijk is landelijk. Een uitspaak over minderheden is nodig. Dan is de VVD bereid het gesprek aan te gaan.

Het CDA vraagt of een andere rechtse variant zonder CDA en ChristenUnie, met Forum is besproken?

De VVD geeft aan hier inmiddels minder enthousiast over te zijn, gezien de mogelijke instabiliteit van 50PLUS en Forum. De VVD begrijpt dat de uiterste variant wellicht te weinig stabiel is, maar de VVD wil wel 'comfort op rechts'.

De ChristenUnie vraagt of de SGP voldoet als 'comfort op rechts'.

De VVD geeft aan dat dit te weinig is en dat ook de PVV moet worden onderzocht.

CDA

Het CDA ervaart ten aanzien van de PVV geen verandering ten opzichte van het gesprek op zaterdag.

Het CDA vraagt: Wat is 'rechts' voor de VVD? Waar zit dat inhoudelijk? Kan het ook vanuit de fractie zelf worden ingebracht? Wat levert de PVV dat de VVD niet heeft?

De VVD geeft aan: het gaat om het ongemakkelijke gevoel dat het huidige kabinet oproept ten aanzien van onze liberale waarden. Het kan niet zo zijn dat we dat in Flevoland ook gaan doen: er is 'comfort op rechts' nodig.

De informateurs geven mee dat het gevraagde comfort ook gevonden kan worden in het programma en de personele invulling. Als je bijvoorbeeld de huidige coalitie aanvult met GroenLinks is VVD twee maal zo groot als alle andere partijen, dat kun je in het programma en in de personele invulling vertalen. De voorliggende vraag is dus niet alleen wie met wie, maar ook wat uw ambitie voor Flevoland is. Het blijven communicerende vaten, ook al moeten we eerst de wie met wie vraag beantwoorden.

De informateurs constateren dat de VVD voor het eerst spreekt over een optie zonder Forum.

De ChristenUnie vraagt aan de VVD wie aan tafel moet, mochten we Forum loslaten?

De VVD geeft aan: Deze drie partijen (VVD, CDA, ChristenUnie), aangevuld met GroenLinks, PvdA en PVV: een behoorlijke meerderheid en stabiel.

De informateurs geven aan dat dit niet voldoet aan de eerste optie van PvdA en GL.

De VVD geeft aan dat dit ook niet haar voorkeursoptie was, dus dat dat argument niet opgaat.

De Informateurs geven aan: deze optie is niet eerder besproken, maar deze partijen sluiten hen niet uit.

De ChristenUnie geeft aan: wij begrijpen de VVD, de PVV is voor ons minder 'een open zenuw'.

Conclusie bespreking

De informateurs concluderen dat er aanleiding is nogmaals een aantal partijen te spreken, waaronder GroenLinks en PvdA. Dat verder ook nog aan GroenLinks en D66 gevraagd moet worden wat zij vinden van de optie van de VVD (PVV met GroenLinks).

De informateurs kijken wanneer communicatie opportuun is in relatie tot het proces. Dit dient in ieder geval te liggen voordat in het proces een point of no return wordt bereikt.

Verslag bijeenkomst VVD, CDA, ChristenUnie

Jan de Reus, Janet Klijnstra (VVD)
Jan-Nico Appelman, Chris Schotman (CDA)
Harold Hofstra, Tamara Strating (ChristenUnie)

Datum 25-05-2019

Terugblik

Het vorige gesprek werd geëindigd met de afspraak dat de informateurs zouden informeren bij PvdA en GroenLinks of een combinatie met de PVV tot een gesprek zou kunnen leiden. Daarnaast zou binnen de fracties verder gesproken worden over verschillende opties. De informateurs hebben PvdA en GroenLinks gesproken en de vraag voorgelegd of zij mogelijkheden zagen in het vinden van een oplossing met de voorliggende partijen aangevuld met PVV en zichzelf. Zij gaven aan dit een brug te ver te vinden. Men gaf aan dat het voeren van een gesprek ook niet zinvol werd geacht: er bestaat geen bereidheid om tot welke combinatie in deze richting dan ook te komen en daarmee is een gesprek niet zinvol. Men is wel bereid te praten over een constellatie waar noch Forum noch de PVV deel van uitmaakt.

Stand van zaken CDA

Het CDA geeft aan dat het voor haar helder is dat wanneer PvdA en GroenLinks zich zo opstellen ten aanzien van deze combinatie, het voor het CDA geen zin heeft een inhoudelijk gesprek over deze combinatie te voeren, dus ook de suggestie wekken dat het CDA over deze combinatie een gesprek wil voeren is niet zinvol.

Hoewel een verkennend gesprek op het niveau van het moreel kompas mogelijk was geweest, lijkt het zeer onwaarschijnlijk dat dat tot iets zou leiden, gezien de opstelling in het verleden en hoe dat zich verhoudt tot de toekomst. De ervaring met de PVV maakt het zeer onwaarschijnlijk om daar uit te komen. Het CDA heeft naar de VVD aangegeven dat er bereidheid was tot een dergelijk gesprek, maar gezien de uitkomst van de gesprekken met de PvdA en GroenLinks is dat niet langer zinvol.

Stand van zaken ChristenUnie

De ChristenUnie geeft aan dat hierover met andere partijen buiten de informateurs geen nadere gesprekken zijn gevoerd en dat haar standpunt onveranderd is ten opzichte van het standpunt dat is geformuleerd op 23 mei. Net als het CDA betreurt de ChristenUnie de opstelling van de PvdA en GroenLinks.

Stand van zaken VVD

De VVD betreurt het als fractie dat een minderheid van de Staten het gesprek weigert aan te gaan waardoor twee van de grootste partijen worden uitgeschakeld. Dit legt een blokkade en een hypotheek op de Staten.

Voor een andere combinatie, zonder deze partijen, moet er voor de VVD heel wat water door de Rijn, daar zit voor de VVD een behoorlijke hickup.

De VVD heeft geen blokkade ten aanzien van de PVV opgeworpen maar aangegeven dat de VVD een gesprek wil voeren over de waarden en normen van Flevoland.

Want anders schakel je ook de derde partij in Flevoland uit.

Dat klopt niet, maar er ligt een politiek feit door de opstelling van het CDA.

Het CDA nuanceert daarop door aan te geven met alle partijen een gesprek te willen voeren maar dat het uitspreken van haar bereidheid niets toevoegt, als PvdA en GroenLinks niet mee willen doen.

De informateurs informeren of er nog meerwaarde te behalen is in het uitspreken hiervan richting PvdA en GroenLinks? De informateurs denken dat er geen beweging meer is, maar zien partijen dit anders?

De partijen onderschrijven het beeld dat op dit punt geen beweging meer is.

De Informateurs delen nog dat PvdA en GroenLinks zich ervan bewust zijn dat ook met een andere partij erbij de aanwezige partijen tot een meerderheid kunnen komen.

Hoe verder?

Woensdag dient aan de Staten een stand van zaken gemeld te worden.

De VVD geeft aan dat er een politiek feit ligt, maar dat de VVD het moeilijk vindt om naar een andere combinatie te kijken.

De informateurs vragen of het zinvol kan zijn D66 uit te nodigen voor een gesprek, gecombineerd met PvdA en GL.

Dit wordt door de partijen als zinvolle stap ervaren.

Het zou goed zijn als dit gesprek nog betrokken kan worden in de stand van zaken die aan de Staten gemeld wordt. Dan kan ook over deze variant het debat gevoerd worden.

De informateurs concluderen af dat zij een notitie maken, waarin het proces tot nu toe wordt geschetst, ten behoeve van het informeren van de Staten, met daarin ook de variant met de zojuist benoemde partijen. Zo mogelijk wordt vóór woensdag hiertoe al een gesprek gevoerd.

Forum voor Democratie

Gert Jan Ransijn
Eric Raap

Datum: 27-05-2019

Terugblik

De informateurs geven een terugblik ten opzichte van de zaterdag 18 mei, één week geleden, toen voor het laatst gezamenlijk is gesproken. Partijen gingen uiteen met de afspraak dat de informateurs opnieuw contact zouden leggen met de PvdA en GroenLinks en zouden kijken hoe e.e.a. zat met aanvulling van het geheel met kleinere partijen. De informateurs hebben in de tussentijd de PvdA en GroenLinks, los van elkaar, gesproken.

Hierbij is bekeken of zij te bewegen waren om deel te nemen aan een volgende stap in de coalitievorming. Van beide partijen is hierop een antwoord gekomen dat niets aan duidelijkheid overlaat: zij willen graag deelnemen aan het bestuur van de provincie, maar zijn niet bereid gesprekken aan te gaan met Forum.

De informateurs hebben ook gevraagd of dit anders zou zijn als partijen gezamenlijk aan tafel zouden gaan. Ook hierop was het antwoord nee, omdat dit niet uit te leggen zou zijn. Hierbij is de context geschetst dat sinds de brief van de PvdA wat deze partijen betreft nog andere uitingen zijn gedaan vanuit Forum, uitingen waarop in andere provincies door Forumfractievoorzitters meer afstand is genomen van de landelijke lijn dan hier in Flevoland is ervaren.

Vervolgens is door de informateurs onderzocht in hoeverre de partijen VVD, CDA en ChristenUnie het eens konden worden over eventuele andere partijen om een meerderheid te vormen. Daarbij werd duidelijk dat er diverse open zenuwen lagen, dat veel is gebeurd in de afgelopen jaren met diverse partijen, verhoudingen die zich in de loop van de jaren ontwikkeld hebben. De PVV is hierbij als eerste verkend, interessant vanwege haar 4 zetels. In de loop van de week werd duidelijk dat het uitbreiden van de vier partijen met één of meerdere van de drie partijen (PVV, 50PLUS en SGP) niet zou leiden tot vruchtbare gesprekken. Het is op dit moment geen reële optie omdat dit in een aantal fracties buitengewoon ingewikkeld ligt.

De informateurs trekken de conclusie dat het nu niet lukt tot een meerderheid te komen. De opdracht was een meerderheid te bekijken, maar partijen willen of niet aanschuiven, of alleen aanschuiven als er anderen uitschuiven.

Forum geeft aan één variant nog niet gehoord te hebben: Forum, VVD, CDA, PVV.

Vorige week zaterdag was het punt van het CDA dat dit landelijk te gevoelig lag. CDA Flevoland heeft hier naar mening van Forum ook problemen mee.

De informateurs geven aan dat het CDA hen alle ruimte heeft gegeven een coalitie met PVV uit te proberen, maar dan zonder het CDA. Uiteindelijk heeft iedereen op dit moment een standpunt ingenomen.

Ook de PvdA en GroenLinks geven aan dat de volgorde anders moet zijn: zij wensen eerst een andere combinatie te onderzoeken: de huidige collegepartijen aangevuld met GroenLinks. Als die mogelijkheid niet eerst is afgetast komen zij niet meer aan tafel.

Als dit naast de opdracht wordt gelegd (onderzoek in eerste instantie Forum, VVD, CDA, ChristenUnie), dan is dat de tweede instantie.

Daarom hebben de informateurs een uitnodiging gedaan aan partijen om de tweede instantie te onderzoeken, maar ook dat is geen gelopen koers.

Maar uiteindelijk moet ook dat gesprek gevoerd worden.

Optie 3

De informateurs geven aan dat zij ook bij iedereen hebben afgetast of zij beschikbaar zijn voor optie 3. Tot nu toe hebben alle partijen die eventueel kans maken om in zo'n coalitie een rol te spelen, aangegeven dat zij hieraan niet meewerken omdat zij van het begin af aan bij de gesprekken willen worden betrokken, als volwaardige onderhandelingspartner en met een eigen gedeputeerde.

A4-tjes

De informateurs hebben van iedereen een A4 gekregen met een aanzet voor belangrijke punten, dat levert een beeld op van het politieke landschap. Dat wordt ambtelijk verder voorbereid en uitgewerkt, en kan nuttig blijken in beide fasen.

Informatie aan de Staten

Een aantal partijen heeft gevraagd om de stand van zaken in het proces. Daarom schrijven de informateurs een brief en stellen zich beschikbaar voor vragen in de komende Statenvergadering om deze ingewikkelde, precaire situatie te duiden.

De conclusie moge zijn: er is geen zicht op een coalitie die een meerderheid heeft, er is nog niemand uitgesloten.

Forum vraagt of ten aanzien van de volgende coalitie die wordt onderzocht (de huidige coalitie aangevuld met GroenLinks) blokkades aanwezig zijn?

De informateurs geven aan dat dit nog onderzocht moet worden. Het gesprek is nog niet gevoerd. Waarschijnlijk zullen er veel randvoorwaarden gesteld worden, het is maar de vraag of dit tot een coalitie leidt.

De informateurs geven aan de afgelopen 2 weken voor de Staten aan het werk te zijn geweest, om te kijken of de ontstane situatie kon worden omgebogen.

Als het niet lukt is niet meteen duidelijk wat er dan moet gebeuren, dat is wellicht niet aan de informateurs. Het zal hoe dan ook niet zijn afgerond aankomende woensdag.

Forum geeft aan dat optie 3 bedoeld was als 'werkendeweg optie', juist ook voor als niemand wil. In de volgorde was het ook niet voor niets optie 3. Is het nog wel aan de partijen om aan te geven dat men dat niet wil: je komt op enig moment toch automatisch op die optie uit.

De informateurs onderkennen dit, maar geven aan dat je er ook rekening mee moet houden dat die exercitie na heel veel werk niet leidt tot resultaat.

Forum onderkent dat dit een risico is, dat je wellicht heel lang in optie 3 blijft hangen, maar dat het ook dan zijn nut kan hebben: je bent aan het nadenken en verdiepen.

De informateurs lichten toe dat de ambtelijke exercitie die op de achtergrond plaatsvindt ook in die zin een rol kan spelen, maar dat het nogal uitmaakt met wie je aan tafel komt: het spectrum aan opvattingen is zeer breed.

Forum vraagt naar de rol van de fractieleiders die tevens gedeputeerde zijn en of dat nog een rol speelt in de onderhandelingen. De gedeputeerden onderhandelen namelijk ook over hun eigen baan, dit is niet verboden maar wel bijzonder.

De informateurs geven aan de vraag te begrijpen, dat er vele posities over in te nemen zijn, dat er ook voordelen te benoemen zijn (kennis aan tafel) en doordat ook de secondanten aanschuiven een terugkoppeling aan en uit de fractie plaatsvindt.

Forum informeert of de kern van de blokkade jegens Forum berust bij GroenLinks/PvdA, of geldt het ook voor andere partijen?

De informateurs geven aan dat het breder ligt: de brief van de PvdA heeft een breder effect gehad in het debat.

Forum refereert aan de beweging die is gemaakt, met het gezamenlijk opstellen van een preambule voor een eventueel akkoord.

De informateurs geven aan dat sindsdien nieuwe gevoeligheden zijn ontstaan door nieuwe uitspraken die landelijk zijn gedaan. De informateurs hebben daar geen mening over, maar constateren dat er een bepaalde verharding ontstaat. Er bestaan ook andere ervaringen in Flevoland die in het Flevolandse per partij tot verschillende soorten blokkades leidt (per partij weer anders).

De informateurs geven Forum in overweging zelf ook eens te kijken naar de mogelijkheden meer afstand te nemen van uitingen die door de landelijke partijleider worden gedaan. Alleen als er bereidheid is om aan tafel te komen, is er een kans om tot een oplossing te komen: je hoeft niet andermans partijprogramma te onderschrijven, met Flevolandse afspraken kom je er misschien ook. Elke partij moet daarin zelf een stap zetten.

De stand van zaken is dat de informateurs nog steeds de opties uit de motie nalopen.

Op het moment dat gedacht wordt dat hierin geen stappen meer te zetten zijn, zullen de informateurs dat laten weten.

Forum vraagt of de informateurs nog een andere werkwijze hebben overwogen.

De informateurs geven aan daar enige ervaring mee te hebben, maar dat een andere werkwijze vraagt om openheid en vertrouwen. In situaties die gepolariseerd en politiek gemaakt zijn, zijn andere werkwijzen minder geschikt.

Forum informeert naar een debat in de Statenvergadering.

De informateurs geven aan dat daartoe een brief word aangeboden, dat daarover debat mogelijk is, daartoe moet echter wel een bereidheid zijn bij eenieder.

Forum refereert aan de afgelopen Statenvergadering: het debat was ongelofelijk tam, hier kwam niets uit.

De informateurs geven aan dat de aan te leveren brief opbouwend zal zijn en ruimte laten om iets tot stand te kunnen brengen.

Vervolg

Forum vraagt of het lukt voor woensdag het gesprek met de huidige coalitie en GroenLinks te voeren. De informateurs spreken de hoop uit dan het eerste verkennende gesprek gevoerd te hebben, maar verwachten niet er daarmee uit te zijn. Het moment dat dit wel zo is, wordt dit gemeld.

Verslag bijeenkomst VVD, CDA, ChristenUnie, PvdA, D66, GroenLinks

Janet Klijnstra, Jan de Reus (VVD)
Chris Schotman, Jan-Nico Appelman (CDA)
Harold Hofstra, Tamara Strating Baas (ChristenUnie)
Willem de Jager, Jop Fackeldey (PvdA)
Tiko Smetsers, Michiel Rijsberman (D66)
Bas de Reus, Corina Straatsma (GroenLinks)

Datum: 27-05-2019

Stand van zaken

De informateurs geven de stand van zaken.

Op 8 mei is de opdracht gekregen van de Staten: onderzoek in eerste instantie een meerderheidscoalitie met 4 partijen. Nu zijn de informateurs aanbeld bij het verkennen van de tweede instantie.

Op korte termijn zullen de informateurs een brief aan de Staten sturen met de stand van zaken, zodat hierover het debat in de Staten gevoerd kan worden.

Vanochtend is deze brief al aangekondigd, omdat de informateurs merkten dat er oplopende nieuwsgierigheid vanuit de Staten is naar de stand van zaken.

PvdA en GroenLinks hebben steeds aangegeven dat deze tweede instantie, de optie van het huidig college aangevuld met GroenLinks, als eerste voorkeur geldt. De informateurs benadrukken dat alle aanwezigen zelf gaan over de eigen politieke stellingname. De informateurs richten het proces in. Op enig moment moet er zicht komen op een werkbare meerderheid.

Voor vandaag staat een verkennend gesprek op de agenda, te beginnen met de vraag: bent u bereid in deze combinatie verdere en inhoudelijke gesprekken aan te gaan? En: kan dit zonder voorwaarden vooraf, of bestaan bij u aarzelingen?

Na dit eerste verkennende gesprek kunnen de informateurs concluderen of het al dan niet een vervolg verdient. Dat hangt van alle aanwezigen af.

PvdA

Deze optie is het onderzoeken waard, voor de PvdA geen enkele principiële belemmering.

De informateurs vragen of het feit dat de grootste partij niet aanschuift, die 8 zetels heeft gekregen van de kiezer, geen belemmering vormt.

De PvdA geeft aan dat het daarom goed is dat de juiste volgorde is aangehouden: eerst serieus verkend of die optie haalbaar was. Als die optie dan niet lukt moeten andere opties verkend worden. Als de PvdA gevraagd wordt of dit voor de PvdA een begaanbare weg is, is het antwoord: ja.

GroenLinks

GroenLinks is zeker bereid het gesprek aan te gaan met deze partijen, het was één van de voorkeursopties van GroenLinks en ook realistisch gezien de uitslag. GroenLinks kan het uitleggen dat Forum daar niet bijzit, nu er zo lang met Forum gesproken is vindt GroenLinks het logisch om ook andere opties te onderzoeken.

De informateurs benadrukken dat nog geen enkele partij door de informateurs op dit moment is uitgesloten.

D66

Voor D66 is de voorgestelde weg een weg die het verkennen waard is, het is één van de aangegeven voorkeuren in het eerste gesprek, voor D66 geen principiële bezwaren.

CDA

Het CDA is teleurgesteld dat voorgaande pogingen op dit moment niet tot een vervolg leiden. Het CDA heeft steeds gezegd dat het CDA tot een werkbare weg via het verbindende midden wil komen. De voorliggende variant is daarin een reële optie.

VVD

De VVD herkent de teleurstelling van het CDA: de ontstane situatie heeft uitdrukkelijk niet de voorkeur van de VVD. VVD begrijpt dat de eerste constellatie tot op heden niet is gelukt, maar de VVD vindt ook dat deze partijen geen recht doen aan de verkiezingsuitslag. De VVD zit dus niet te juichen en constateert dat alle opgeworpen blokkades in het proces, het proces weinig goed hebben gedaan. De VVD betreurt het over en weer uitsluiten van personen.

De situatie is nu dat de informateurs ons hebben uitgenodigd voor een gesprek in een tweede constellatie/variant. De VVD is bereid dat gesprek aan te gaan, in alle openheid. De VVD heeft daarbij wel grote twijfels t.a.v. de betrouwbaarheid, het zijn maar 21 zetels. De VVD ziet ook nog andere mogelijkheden, die de moeite van het verkennen waard zijn. 21 zetels is kwetsbaar, hier zit ook een partij aan tafel met 4 nieuwkomers. Hoe betrouwbaar en stabiel is GroenLinks? Dit is een aandachts- en zorgpunt voor de VVD.

De Informateurs geven aan het plezierig te vinden dat mensen aan tafel komen, ook al is de te verkennen optie niet de eerst aangegeven optie.

ChristenUnie

De ChristenUnie heeft in de eerste fase, ook tegen de vorige informateur, aangegeven dat één van de winnaars aan tafel moet. In de afgelopen periode is veel tijd en politiek kapitaal geïnvesteerd in gesprekken met één van de winnaars, Forum. Dit heeft niet tot een werkbare coalitie geleid. Wat de ChristenUnie betreft is de eerste optie afgefallen, de tweede instantie kent op voorhand vanuit de ChristenUnie geen blokkades. De ChristenUnie vertrouwt erop dat we met deze samenstelling een heel eind kunnen komen. Stabiliteit is voor de ChristenUnie ook een punt van zorg met 21 zetels, maar ook het feit dat we met zes partijen aan tafel zitten.

Informateurs

De informateurs geven aan een rondje te willen doen om gelegenheid te geven op elkaar te reageren en de vraag te beantwoorden of we partijen denken dat dit proces haalbaar is met een gezelschap dat op 21 zetels rust, dan wel dat men wil verbreden.

Andere partijen hebben aangegeven dat ze beschikbaar zijn, maar ook dat zij vanaf het begin aan tafel willen: onderhandelen en een gedeputeerde leveren. Optie 3 uit de motie (werkendeweg) is voor hen niet bespreekbaar.

CDA

Het CDA heeft geen behoefte aan het uitbreiden van dit gezelschap met andere partijen. De stabiliteitsvraag moeten we met elkaar in dit gezelschap beantwoorden. Die zit niet alleen in het getal, maar ook in cultuur, houding en gedrag.

Het CDA heeft een vraag aan de PvdA een aan de VVD: er lijkt enig pessimisme ten aanzien van de kans op programmatische overeenstemming door te klinken, terwijl deze coalitie de afgelopen jaren door hen enthousiast verdedigd is. Natuurlijk zal een herijking plaatsvinden door het toetreden van GroenLinks, maar er is toch een goede basis om aan verder te werken?

VVD

De VVD kijkt niet naar de afgelopen 4 jaar, maar naar de verkiezingsprogramma's als basis voor de onderhandelingen. Daarin wordt afscheid genomen van bepaalde punten, dan wel worden accenten gelegd die niet de accenten van de VVD zijn. De VVD noemt de kerntakendiscussie als voorbeeld.

GroenLinks

GroenLinks gaat in op de stabiliteit in relatie tot het verleden. GroenLinks is zich bewust van het feit dat zij 4 jaar lang stevig oppositie heeft gevoerd. Het is onderdeel van het gesprek met elkaar te bekijken hoe je er nu in zit. Ja we zijn met vier nieuwe mensen, we kunnen dat alleen oplossen door met elkaar te spreken.

VVD

De VVD geeft aan dat als je eruit komt met elkaar en je zet er een handtekening onder, dat dit dan betekent dat we ervanuit moeten kunnen gaan, blind, dat dit is afgesproken. De VVD noemt als voorbeeld Lelystad airport.

GroenLinks

GroenLinks geeft aan dat we allemaal iets zullen moeten inleveren en iets krijgen voor deelname, als GroenLinks deelneemt staan we achter onze handtekening.

De informateurs geven aan dat het logisch is dat als een voormalig oppositiepartij in een coalitie gaat deelnemen, dit van beide kanten ruimte vraagt om nieuwe rollen vorm en inhoud te geven. Commitment in de uitvoering van een programma hoort daar bij. Bij dingen die je niet hebt geregeld is commitment: met elkaar tot oplossingen komen.

Verder geven de informateurs aan:

Als je kijkt naar de A4tjes die partijen hebben aangeleverd is op een aantal punten binnen dit gezelschap overeenstemming te vinden maar ook flinke verschilpunten die gesprek zouden vergen. Het gaat nu om de vraag of u ruimte ziet om die gesprekken te gaan entameren. En hoe u de meerderheid van 21 zetels ervaart.

GroenLinks

GroenLinks vindt de 21 zetels spannend, maar ervaart een 7^e partij erbij als nog ingewikkelder.

PvdA

De PvdA vraagt om deze samenstelling zo serieus mogelijk te verkennen, wellicht willen andere fracties in een later stadium een akkoord geven op het programma, misschien ook aan maatschappelijke organisaties input vragen. De PvdA heeft een vraag aan de VVD: als we dit verkennen, doen we dat dan ook met de intentie dat dit de voorkeursvariant is op dit moment? Of zijn er voor de VVD nog andere varianten die zij nu liever zou willen verkennen? Dat zou voor de PvdA niet goed voelen, want dan kiezen we een andere insteek.

VVD

De VVD wenst nu te beginnen met deze zes partijen, met anderen erbij wordt het nu alleen maar moeilijker. Ten aanzien van de vraag van de PvdA: als we het gesprek aangaan, en daar heeft de VVD net ja op gezegd, dan gaan we dit op eenzelfde wijze aan als op de wijze in de vorige fase/constellatie: we committeren ons aan een goed gesprek om te komen tot een uitkomst, dat is de intentie, anders was de VVD niet ingegaan op de uitnodiging.

D66

D66 vindt het een reële eis van andere partijen, dat als ze mee willen doen dat dat dan een volwaardig meedoen is. Later is het lastig aanhaken. Met 21 zetels is haalbaar, dit hebben we eerder gedaan. Dat het misging lag niet aan het zetelaantal. In de afgelopen periode waren er niet zo heel veel voorstellen die uiteindelijk met de kleinst mogelijke meerderheid zijn aangenomen. Elkaar wel goed vasthouden als er dingen gaan spelen die we van elkaar moeten weten.

De informateurs geven aan dat hiermee een belangrijke vraag wordt aangestipt: wat voor coalitie wil je worden, hoeveel ruimte geef je elkaar, hoeveel ruimte is er voor de Staten, mag een voorstel het ook een keer niet halen? Hoe strakker je wilt regisseren, hoe zwaarder de inzet om eruit te komen. Onderwerp om op terug te komen.

ChristenUnie

De ChristenUnie deelt in principe de mening: met deze zes beginnen. 21 zetels is krap, dat wel, op voorhand kun je door 1 statenlid in een bijzondere positie komen. De ChristenUnie spreekt de bereidheid uit en doet het aanbod om de SGP bij de ChristenUnie aan te laten haken (ChristenUnie gedeputeerde ook namens de SGP), als variant voor een 22^e zetel. Hierover zijn nog geen concrete afspraken gemaakt met de SGP, er is wel over gesproken. Op dit moment denken we echter dat het, horende de reacties van de andere partijen, niet opportuun is om een 7^e partij mee te nemen in de onderhandelingen.

De informateurs geven aan dat de SGP volwaardig wil meedoen aan het gesprek en in eerdere gesprekken heeft aangegeven een eigen gedeputeerde te willen leveren. Partijen hebben aangegeven de SGP als stabiele en betrouwbare partij te zien. Ook 50 PLUS wil aanhaken, zij kunnen ook worden ingezet om een meerderheid in de Staten te halen, zonder dat je ze nu aan tafel uitnodigt. Dit is hetgeen de PvdA voorstelt, later kijken of ze willen aanhaken. De ChristenUnie geeft aan dat deze eis van de SGP niet bij hun bekend is en dat ze betwijfelen, gezien de nieuwe setting aan deze tafel, of deze eis van de SGP nog steeds hard is. De ChristenUnie spreekt opnieuw de bereidheid uit om buiten deze tafel het gesprek met de SGP aan te gaan over samenwerking/steun zodat de ChristenUnie/SGP 4 zetels inbrengt.

PvdA

De PvdA vindt het belangrijk om nu naar elkaar uit te spreken dat we het vertrouwen hebben dat we het met 21 zetels redden, we gaan niet halverwege het proces er weer mensen bijhalen. Wat de

PvdA betreft gaan we dat pas aan het einde van de rit bekijken of het programma door anderen interessant genoeg gevonden wordt om aan te haken.

Proces

De informateurs hebben geconcludeerd dat geheel inhoudsloos informeren niet lukt. Er dient ook een kleine inhoudelijke stap gemaakt te worden, op basis van de aangeleverde A4tjes. Er worden vervolgspraken ingepland vanaf ma 3 juni.